

ARADI KÖZLÖNY

Szerkesztőség, Hirdetési iroda: Bul. Reg. Ferdinánd (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. Sürgőnyomszó: Közlöny, Arad. Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdonosa. Kládása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

Hirdetési árak: Évente 1080, félre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. Kobb.: Egyes szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint.

XLV. évfolyam, 253. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Péntek, 1930. november 7

A szegényedő Arad

A meglepetés erejével hatott az Aradi Közlöny mai számának ama közlése, hogy a Lomási R.-T. központja itthagya Aradot és rövidesen Bucurestibe költözik. Mondanunk sem kell, hogy ennek az európai arányu iparvállalatnak Aradról való elköltözése milyen nagy veszteséget jelentene a határmenti város gazdasági életére. Arad amúgy is nagyon szegény olyan intézményekben és vállalatokban, amelyek a város népesedésére és forgalmára értéket jelentenek és egy kevés pezsűgő vért öntenek a sorvadó gazdasági organizmusba. Így volt ez a régi magyar rezsim ideje alatt és így van ma is, hogy minden előnyt, minden kedvezményt, ami a kormányhatalom részéről jön, a szomszédos Temesvár kapja. Aradnak sohasem voltak protektorai, nagytekinélyű támogatói és mostohagyermekként kezelte ezt a várost minden idők minden kormányza.

Csupán a fakereskedelem volt az, amely valamiképpen ennek a szakmának centrumává tette meg Aradot. Talán a véletlen hozta ide a Lomási R.-T. is, amely hatalmas arányokban fejlődött s egyre nagyobb kiterjedésű üzletnek tekintélyes számú tisztviselői kart kellett tartatnia a vállalat központjában: Aradon. A Lomási nagyjelentőségű közgazdasági tényező lett, ebben a gazdasági faktorokban amúgy is szegény városban és most ezt a nagy iparvállalatot is el fogjuk veszíteni. A Lomási vezetés ugyan úgy nyilatkozik, hogy az az elhatározása, amely szerint központját Bucurestibe helyezi át, régi keletű, mi azonban azt hisszük, hogy ezt a talán nem mai tervet azok az események érelték meg elhatározással, melyek a közelmúltban játszódtak le az iparvállalattal kapcsolatosan. Alig néhány hónapja annak, hogy denunciánsok feljelentésére a pénzügyi és egyéb hatósági közegek valóságos megrohmozták a vállalatot, amely hiteken át a meghurcoltatás és vádaskodás középpontjába került. Elbocsátott tisztviselők denunciáló szavaira valóságos inkvizíció indult az európai hírű iparvállalat ellen, ennek folyamán az apagyilkosságig mindent rákentek a Lomásira. Nem nehéz elképzelni, hogy elment a kedvük attól, hogy továbbra is a vidéki város atmoszférájában éljenek és a vidéki hatalmasságok kicsinyes szeszélyeinek tegyék ki magukat. Mert azt meg kell állapítanunk, hogy Bucurestiben, az ország fővárosában a szabadságjogokat nagyobb tiszteletben tartják, mint a perifériákon, ahol az állásukat feltű kismemberek tulbuzgalommal akarják magukat nélkülözhetetlenné tenni. A Lomási vezetősége a szabadabb légkört, az európaibb helyzetet választja akkor, amikor a vállalat központját Bucurestibe helyezik át. Az aradi hatóságoknak volna feladatuk, hogy amennyiben még nem késő, lépjenek közbe és találjanak módot arra, hogy a Lomási R.-T. központja továbbra is Aradon maradjon. Bucurestij különben is magába olvaszt minden gazdasági erőt és nincs szüksége arra, hogy a fővárosban egy nagyvállalattal több legyen. A kormánynak viszont hangoztatott programja a decentralizálás, amely azt a célt tűzi maga elé, hogy erőt és jelentőséget adjon az ország különböző részein lévő vidéki városoknak is. Nem valószínű, hogyha a kormány támogatásával a helyi hatóságok tárgyalást kezdenének a Lomási vezetésével, talán még sikerülne Arad számára megmenteni ezt a nagyjelentőségű gazdasági faktort.

Minden akadályon keresztül redukálják a miniszteriumok költségvetéseit

A redukción tárgyaló bizottság feltűnkeltő intézkedései — Popovici pénzügyminiszter öt milliárddal csökkenti a költségvetést — Elbocsátják a napidíjasokat — Nagy létszámcsökkentés a tisztviselői karban

Bucurestiből jelentik: A költségvetés redukción tárgyaló bizottság tegnap a közoktatásügyi miniszterium költségvetésfeletvételét vette revízió alá. A bizottság megállapította, hogy a tervbe vett 600 millió redukció helyett egy milliárdon felüli redukciót kell eszközölnie. Megszüntettek számos szemináriumot, liceumot, gimnáziumot és ipari szakiskolát. Elhatározták, hogy a közoktatásügyi miniszterium adminisztrációjában szintén jelentős redukciónak eszközölnék. Azokat a professzorokat, akik az államtól más természetű jövedelmet húznak, törlik a költségvetésből. Ezután a bizottság a pénzügyminiszteriumba ment át és a pénzügyi költségvetést 15 százalékkal redukálta. Majd a földművelésügyi miniszteriumba mentek.

A költségvetési redukciónak elé most váratlan akadályok tornyosulnak. Ugyanis a redukciónak nehéz végrehajtani annál is inkább, mert Popovici pénzügyminiszternek az az intenciója, hogy a költségvetést a tavalyi 35 milliárdról idén 30 milliárdra,

feljuttatja nem kevesebb, mint 5 milliárddal szűkítsék le.

Legnagyobbak az akadályok a hadügyi költségvetésnél, amelynek redukciónat magasabb

érdekek megakadályozzák. A külföldi missziók költségvetéseinek megnyirbálása csak jelentéktelen csökkenést jelent. Jelentős redukciónkat vettek tervbe más téren is, így a megüresedett köztisztviselői állásokat nem töltik be. Elhatározták, hogy több tisztviselői kategóriát normalizálnak, mint például az agronomokat a megyei prefekturák hatáskörébe. Megszüntetik azok fizetéseinek kiutalását, akik ténylegesen nem tartoznak az állami tisztviselők közé és az államtól mégis fizetést kaptak, mint például templomi énekesek, kántorok. Ezek ezentúl az illető intézménytől és egyháztól kapják fizetésüket.

Elbocsátják a napidíjasokat és megszüntetik a különböző ártisztviselői állásait, akik mindenféle címmel havi 300 ezer lej fizetést kapnak. Nehéz lesz a bizottság munkája a különböző delegált tisztviselőkkel szemben, mert ezek illetményét törvény szabályozza. A költségvetési bizottság egyébként ma nyilatkozatot tett közbe, amely szerint a költségvetési redukción nem a rendesen kinevezett tisztviselőket érinti, hanem a szinekurás tisztviselőket. A bizottság munkája következtében főképpen a közlekedésügyi miniszterium tisztviselői között nagy az izgalom, mert előreláthatólag őket érinti elsősorban a bizottság munkája.

Ausztriában feloszlatják a baloldali egyesületeket

Tovább folynak a szigorú fegyverrazziák — A szociáldemokrata párt sportegyesületeiben is fegyverkutatók voltak. Egy bécsi lap feltűnkeltő cikke a razziákról

Az Európászerte feltűnkeltő ausztriai razziák ma folytatódtak. Most már az ország többi részére is kiterjesztették a fegyverelkobzásokat. A mai eseményekről alábbi jelentőségeink számolnak be:

Bécsből jelentik: A fegyverrazzia során lefoglalt fegyvereket, gépfegyvereket és municiókat a mai nap folyamán a bécsi büntetőrendőrség raktárába szállították és azokat mint bűnjelvéket kezelik. Az ügyészség tegnap kapta meg az utasítást arravonatkozólag, hogy mit tegyenek a lefoglalt és elkobzott fegyverekkel. Az ügyészség dolga lesz megállapítani, hogy milyen egyesületek, illetve kik ellen indítsanak eljárást. Politikai körökben azon nézet uralkodik, hogy

azokat az egyesületeket, melyeknek helyiségeiben fegyvert találtak, fel fogják oszlatni.

A fegyverrazziát ma Ausztriaszerte folytatták. A rendőrség a razziákat különösen a szociáldemokratapárt és annak sport- és turista egyesületeinek helyiségeiben tartotta, ahol különböző fegyvereket, robbanóanyagokat és ütőszerszámokat kobozták el.

A Neues Wiener Journal az osztrák baloldali sajtóval szemben védelmébe veszi Starhemberg miniszter fegyverelkobzási akcióját s ezzel kapcsolatosan a következőket írja:

Ami pedig azt a marxista szemrehányást illeti, hogy Starhemberg miniszter tegnapi gesztusa csak a baloldal ellen lendült, erre azt lehet mondani, hogy magától értetődik. Vegyük a következő esetet: Egy közrendőr észreveszi az utcán, hogy egy békés járókelőt utonállók megtámadták s a járókelő botjával akar védekezni. Azt diktálja-e a józan ész, hogy a rendőrnök a békés járókelőt kötelezze

ge-e leszerelni? Aligha. Analog az eset Ausztriával. A Heimwehr védőcsapatként létesült a köztársasági védősereggel szemben, a polgárság védekezik a bolsevista puccs ellen. És ha a marxisták kényszerűségből le is szordinózták hangjukat, a dolgok lényegén ez mit sem változtatott. A Heimwehr lábhozott fegyverrel a haza védelmének, a polgári államnak és a gazdasági életnek szolgálatában áll a baloldali terrorttal szemben. És ezt a hadsereget fegyverezzük le?

A Heimweir emberei nem fenyegetik az államot, sem a polgárok békéjét, hanem ellenkezőleg, megvédik az államot, a társadalmi rendet az állam ellenségeivel szemben. Azonos jogosultsággal követelhetnék a marxisták, hogy a hadsereget, a csendőrséget és a rendőrséget is fegyverezze le a kormány, hiszen ezen államalakulatok hivatása, hogy az ország rendjét és nyugalomát biztosítsák. A Heimwehr ugyancsak ezt a feladatot vállalta magára önkéntesen és kötelességet minden egyes alkalommal az állam biztonsági szerveivel egyhangzóan teljesítette. Magától értetődik tehát, hogy elkobozták azoktól a fegyvert, akik annak idején kinyilatkoztatták, hogy ezen fegyverek hatalmával fogják bolsevizálni Ausztriát.

Ezzel kapcsolatosan azonban még mást is el kell mondani: A tegnapi fegyverelkobzások folytán nem lett aktuálisabb a polgárháború veszedelem, éppen ellenkezőleg, a fegyverelkobzásokkal ez a veszedelem lekerült a napirendről. Ha az állam ellenségei nem rendelkeznek fegyverekkel, akkor az állam csak biztonságban érezheti magát minden följárogató tendenciával szemben.

NÉMETH JÓZSEF MEGLÁTOGATTA ARADOT MEXIKÓBÓL

Egy ország, ahol ötmillió férfivel szemben

tizenegy millió nő él
Egy aradi kereskedő fióré beszámol az Aradi Közlönynek érdekes tapasztalatairól Mexikóban — Nem ismerik a mezőgazdasági munkanélküliséget és a gabonaproblémát — Forradalmak országa — Ahol a gyilkosság nem bűn, de a lopást halálal büntetik

Valahogy mindennapi problémáinkkal, égető gazdasági kérdéseinkkel, egyszóval azokkal a dolgokkal van tele még a fejem, melyek ma mindgyakrabban fordulnak elő az újságírói noteszben, melyek végeredményben életünk kereteit alkotják, — mondom, valahogy még ezek keringenek agyamban, — amikor leülök azzal az emberrel szemben, aki egy nekünk idegen, talán exotikus világról, annak embereiről, életkörülményeiről, problémáiról ad felvilágosítást. Fokozódó érdeklődéssel hallgatom Németh József elbeszélését: Mexikóról.

Németh József a napokban érkezett haza nyolc évi távollét után Mexikóból Aradra. Tizennyolc napi tengeri utat tett meg Mexikó Morelina nevű városából elindulva, Spanyolországot, Angliát és Franciaországot érintve, míg szülővárosába érkezett. Fivéré, a Németh, Szenes és Schwarz-cég beltagjait jött meglátogatni. Két hónapig marad itt és ez idő letelte után vissza megy Mexikóba, ahol megalapozott existenciája van. Mindenekelőtt az ottani gazdasági helyzetről beszél:

Itt is leépitene

— Nem mondhatnám — kezdi érdekes előadását, — hogy sokkal jobb lennének odaát a viszonyok, mint itt Európában. Az emberek szűkösén élnek, de a mindennapi kenyeret, ha nehezen is, de mindegyik megkeresi. A munkanélküliség nálunk egészen újszerű jelenség és csak az utóbbi időben kezdtek a vállalatok leépitni. A leépitéseket különösen a hányákban és — amin csodálkozni fog — a petroleum-forrásoknál hajtják végre. A munkanélküliség csak az ipar terén mutatkozik.

mezőgazdasági munkanélküliséget nem ismerünk

és meg kell jegyezni azt is, hogy mi nem nagyon éreztük meg az idén a hatalmas gabona áresések hatását. Ezt annak lehet tulajdonítani, hogy Mexikóban nincs megfelelő földművelő osztály és a gabona terén az ország importra szorul. A szántóföldek benépesítésének az érdekében most szavaztak meg egy agrártörvényt, melynek értelmében az indiánoknak földet fognak kiosztani. Az indiánok eddig jórészt a faszén kitermeléséből és kézműipar-

ból éltek. Érdekes megjegyezni az indiánokkal kapcsolatban, hogy a buzakenyeret nem eszik és jóformán babból, zöldségből és kukoricából élnek.

— Az indiánok egyébként is meglehetősen nagy szerepet játszanak Mexikó életében — folytatja Németh József. Az ország 16 millió lakosa közül mindössze 3 millió a fehér. Talán azt sem érdekeltlen megjegyezni, hogy Mexikóban az

ötmillió férfivel szemben tizenegy millió nő lakik.

Visszatérve azonban az indiánokra, az ismeretes és nem valami ritka mexikói forradalmakat rendszeren az ő segítségükkel hajtják végre. Valamelyik ambiciózus tábornok kimegy közéjük, szépen beszél nekik, talán ígér is valamit és az indiánok mennek utána. Most már azonban mintegy másfél év óta nyugalom uralkodik az országban.

Felmentik a gyilkosokat

— A lakosság, a bűnözők általában jóindulatúak a külföldivel szemben, azonban egy hibájuk van és ez az, hogy nagyon hirtelenek. A bicska, a revolver rögtön előkerül. Például abban az esetben, ha a férfi valamely idegen férfivel meglátja a feleségét és bár semmi bizonyítéka sincs arra, hogy az megcsalja — nagyon gyakran megcsalja, hogy egyszerűen levölje feleségét.

És az esetek 99 százalékában a bíróság felmentő ítéletet hoz.

A lopást ellenben annál szigorúbban büntetik a törvény és nem is olyan régen, még volt rá eset, hogy valaki halállal szenvedett egy egyszerű lopásért. Az ottani szokásokkal kapcsolatban talán még megemlíthetem azt, hogy *évekig lehet az országban az ember, anélkül, hogy bármely hivatalban jelentkeznie kellene.*

— Hogy van-e szovjet-propaganda? Határozottan állíthatom, hogy van. Különösen azóta, hogy egy évvel ezelőtt kiutasították Mexikóból a szovjet-követet. Magyarokkal is találkozottam Mexikóban. Van ott egy Budapestről elszármazott Farkas nevű mérnök, aki szép karriert futott be és most cukor- és szesz-gyára van. Egy aradi karrierről is beszámolhatok.

Mintegy harminc évvel ezelőtt vándorolt ki Aradról egy Mencer nevű ur, aki akkoriban hatalmas területű földeket vásárolt össze egy tagban. Most kipurcellázta azokat, házakat épített rajtuk.

Egyike a leggazdagabb kivándorlottaknak. Ha magyar ember hozzáfordul, azon mindig segít és nagyon sok honfitársának könnyítette már meg az elhelyezkedést.

Megyeszékhely 900 lakossal

— Mexikó ma még kifejezetten ország — folytatja Németh József. Építkezni kellene. Még ma is vannak 900 lakosu megyeszékhelyek. Azonban az építkezés nálunk is szünetel. Valahogy stagnál minden. És, hogy ott mégsem olyan súlyosak a viszonyok, azt talán az éghajlatnak lehet betudni. Ott nincs tél, tehát nem kell fagyos téli ruha és az emberek igényei is alacsonyabbak. Van, akinek nincs, aki szegény, de az még az olcsó gyümölcsökből, halakból és ő sem éhez. Nálunk is hiányzik a tüke. Meri Mexikónak jóformán nincs is ipara, tehát meglehetősen azt teremteni. Még mozdonyainkat is az Egyesült-Államokba küldjük javítani.

— Az élet ott sem rózsás — fejezi be nyilatkozatát Németh József. — És újból le kell szögezni, hogy az én impresszióm szerint mintha lényegében nem valami sok különbség lenne a tengerentúli és az európai helyzet között.

— Az intervjuból — most veszem észre — valahogy elmaradt az indián-romantika, mert ma az indián is nehezen, munkával keresi meg a kenyerét; elmaradt Buffalo Bill, a cow-boy és a lassó — azonban érdekesítően számolt be Németh József egy exotikus ország életéről, viszonyairól, melyben bizony a gazdasági válság, a napi gondok mellett mindinkább eltörlődik, elvesz — a vadnyugati romantika.

Molnár Tibor.

Fisan János továbbra is vizsgálói logságban marad

Az aradi törvényszék a mai napon bírálta felül érdemileg Fisan János volt polgármesteri titkár és Fisan Fülöp családi ügyében hozott vizsgálóbírói végzést. A törvényszék előtt Fisan János szabadlábra helyezését kérte, azzal az indoklással, hogy Aradon bejelentett lakása van, román állampolgár és hogy a vádhatóság nem rendelkezik olyan bizonyítékokkal, amelyek alapján fogva lehetne tartani. A bíróság rövid tanácskozás után úgy Fisan János, mint Fisan Fülöp személyét illetőleg a vizsgálóbíró álláspontjára helyezkedett, s így mindketten továbbra is az aradi ügyészség foglyai maradtak.

Tivornyák egy koronázáson

Repülőpostán megérkeztek már a londoni lapokhoz az abessziniai császárkoronázásról beszámoló, részletes jelentések. A legtöbb londoni napilap kiküldte munkatársát Addis Ababába, Abesszinia fővárosába, hogy légipostán továbbítsák jelentéseiket Ras Tafari megkoronázásáról. Noha maga az ünnepélyes aktus november 2-án, vasárnap játszódott le, már korábban megkezdődtek a nagy ünnepek. Nagyszabású előkészületeket tettek a császár koronázására és már a koronázást megelőzően egymást követték a fényes katonai parádék, a melyeket az európai országok delegátusainak fogadtatásán rendeztek. A katonai diszszádok minden delegáció elé kivonultak a pályaudvarra. Különösen fényes volt a két európai királyi herceg fogadtatása. Néhány nappal ezelőtt ugyanis megérkezett Addis Ababába az angol és az olasz király fia: a gloucesteri és az udinei herceg.

A delegációk pályaudvari fogadtatásán három század bűnöző gyalogság és egy század lovasság vett részt. Abesszinia első ezredének hadi zenekara: ötven néger, akik barbár zenét szólaltattak meg dobjaikkal és harsonáikkal az előkelő vendégek tiszteletére. A vá-

ros főutvonalán felsorakozott Addis Ababa 2400 főnyi díszbe öltözött rendőrsége. A Giorgis-bazilika előtt levő téren pedig egy párisi rendőr. Bauchaud irányította kis botjával az autóforgalmat. A koronázás alkalmával ugyanis Addis Ababa előjárósága Chiappe párisi rendőrfőnöktől kért kölcsön egy szakavatott közlekedési rendőrt, aki amint mondani szokás, állását kötötte ahhoz, hogy ne csak a szekerek, hintók, autók, hanem az új császár udvari kocsi, száz új autója és a teherhordó elefántok is sorszámot kapjanak. Annyi engedélyre végül is hajlandó volt, hogy a császári udvar hintóit és autóit csupán egy miniatűr aranyországnal szereljük fel.

Szombaton délelőtt pontosan 10 órakor megdördültek az ágyuk a Gébi-ben, a császári palotában. Ezzel hivatalosan megkezdődtek a nyolcnapos koronázási ünnepek. Ras Tafari és felesége, a császárné koronázási díszben beszállt a díszhintóba, amely Potsdamból került Abessziniába. II. Vilmos, volt német császár egykori koronázási fogata ez, melybe hat pejlóvat fogtak be. Ezek a hatalmas, gyönyörű lovak Magyarországról kerültek Abessziniába. Három héttel ezelőtt érkeztek meg és azóta egész Addis Ababa csodájukra jár. A hintó, a melyet Cyrill Abuma, abessziniai püspök fogata, majd a testőrség, az udvar, a két királyi és a delegátusok kocsi követték, megállt a bazi-

lika előtt, a főtéren. Itt állt Ras Tafari elődjének, Menelik császárnak fátvállal leborított óriási szobra, amely Párisban készült. Ezer főnyi papság csoportosult a szobor körül, megszólaltak a harsonák, majd az új császár intéseire lehullott a lepel a szoborról.

A szoboravatás után a császár és a császárné fedetlen fővel bevonult a bazilikába, ahol másnap reggelig, a koronázás napjáig, csendes magányban imádkoztak. Háromszoros függöny fedte el a bazilika bejáratát és halálbűntetés járt volna annak, aki a császárpárt meg merészelte volna zavarni csendes ájtatosságában. Reggel fél nyolcra Isten már császárrá szentelte Ras Tafari, akinek nevéttől a perctől kezdve már ez volt: I. Haile Szelassie, Abesszinia és Etiópia császára és királya, Juda győzelmes oroszlanja, Isten kiválasztottja.

A koronázást díszvacsora követte a királyi palotában. Már hetekkel ezelőtt vaggonszámra érkezett pezsgő Franciaországból. A díszvacsorán a pezsgőtömeg egy része elfogyott. Másnap, hétfőn hadseregét vendégeltette meg az új császár. Abessziniai időszámítás szerint tekempt 23-án zajlott le a nagy tivornya, amelyet gebber-nek neveznek. A katonák délelőtt 10 órától éjfélig ingyen annyit ehttek és ihattak, amennyi beléjük fért. A gebber-en, barbár szokás szerint, különös zenekarok játszottak és 300 félmeztelen és meztelen táncosnő szórakoztatta a császár katonáit.

Verekedés a francia parlamentben sebesüléssel

Botrányos jelenetek a Ház folyosóján — A köztársasági gárda választotta szét a verekedő képviselőket

Párisból jelentik: A képviselőházban közvetlenül az ülés megkezdése előtt ma rendkívüli jelenetek játszódtak le. Néhány szocialista képviselő megtámadta Camille Aymard hírlapíró, a Liberté szerkesztőjét, s tetteleg bántalmazták. Az összeütközés előzményeire tartozik, hogy Aymard lapjában éles hangon vonja felelősségre Leon Blumot, a szocialisták vezérét a leszerelés érdekében kifejtett propagandája miatt. Már az előző napi ülés alkalmával is heves szóváltás zajlott le a képviselők és Aymard között, meg is támadták, de az újságírónak sikerült elmenekülnie. A mai összeütközést már eredményesebben fejezték be a szocialista parlamenterek.

Aymard megjelent a Ház folyosóján és egy levelet küldött az ülésterembe Leon Blum szocialista képviselő nevére. A levél becsmerítő kifejezéseket tartalmazott. A képviselő főbb párthívével kiírt a folyosóra, akik az újságíróra támadtak. A többi képviselők látva az újságíró szorongatott helyzetét, segítségére mentek.

Általános verekedés kezdődött, aminek hevé-

ben egy ablak betört és egy képviselő meg is sebesült.

A köztársasági gárda emberei avatkoztak be a verekedésbe és sikerült is szétválasztaniok a képviselőket. Az ülésen a háznagy felkérte Aymardot, hogy saját érdekében, de a rend kedvéért is lehetőleg tartsa magát távol a parlamenttől.

Németország háborúra fegyverkezik

Feltűnéstkeltő interpelláció a francia kamarában — Szövetség Német- és Oroszország között — Német tisztok Oroszországban

Párisból jelentik: A parlament ma délutáni ülésén Franklin Bouyon szenzációt keltő interpellációt nyújtott be. Kérdést intézett a kormányhoz, hogy tudomása van-e arról, hogy Németország háborúra fegyverkezik. Szerinte a német nemzet hadi költségvetését ez idén hatszáz millió márkával emelte. A fegyverkezés tulmely azon a határon, amelyet a békeszerződés engedett Németországnak. — A németek — mondotta Franklin Bouyon — nagymennyiségű, újrendszerű gépfegyvert gyártanak és fegyverekkel látják el Oroszországot is.

Beigazolt tényként említi, hogy Oroszországban német tisztok képezik ki a hadsereget és Németországban orosz tisztok dolgoznak. Német- és Oroszország szigorú szövetséget kötöttek egymással, amit nem akarnak észrevenni az európai nemzetek. Holott nagyon jól tudják, hogy az indiai és kínai események, az orosz sikerek, a német fegyvereknek köszönhetőek. Figyelmezteti a kormányt, hogy foglalkozzon ezzel a kérdéssel, tegye meg a szükséges lépéseket, amíg nem késő. Az interpelláció általános feltűnést és nyugtalanságot keltett.

Az R. 101. óriásléghajó merénylet áldozata

Szenzációs fordulat a léghajókatasztrófa okának megvizsgálásánál — Egy kihallgatott beszélgetés

Londonból jelentik: Az R. 101 katasztrófájában ügyében a szerencsétlenség okának megállapítását végző bíróság mai tárgyalásán felolvasták azt a jegyzőkönyvet, amelynek tartalmából kitűnik, hogy Thompson lord légügyi miniszter július 14-én annak az óhajának adott kifejezést, hogy a léghajónak az eredeti indulási határidőben el kell indulnia, mert összes terveit ehhez alkalmazta.

Higgins légügyi marsallt hallgatták ki ezután, aki elmondotta, hogy ő több ízben aggodalmát fejezte ki a miniszter előtt a léghajó előkészületeinek meggyorsítására vonatkozólag, amelyeket nem tartott elegendőnek arra az utra, amelyet az R. 101 megtenni szándékozott. Az ügyben egyébként most a rendőrség érdekes irányban terjesztette ki a nyomozást. Feljelentés érkezett ugyanis a rendőrséghez, amelyben az ismeretlen feljelentő azt adta elő, hogy *kihallgatta három férfi vonaton történt beszélgetését, amely a léghajó ellen tervezett merényletről folyt.* Másnap bekövetkezett a légi óriás katasztrófája.

Robbanás az aradi cukorgyárban

Rémhírek terjedtek el Aradon — Nem volt komolyabb veszedelem

Ma este 8 óra tájban hatalmas detonáció keltett rémületet Aradon, különösen a rácvárosi utcák lakói között. A robbanás a Marospart felől hallatszott és csakhamar híre terjedt, hogy az explozió a cukorgyárban történt. Nemsokára fantasztikus hírek keltek szárnyra a robbanás árnyaira vonatkozólag, amelyek több halálesetről is tudtak. A közönség köréből sokan keresték fel telefonon az Aradi Közlöny szerkesztőségét, hogy érdeklődjenek a hír valódiságáról. Munkatársunk kintjárt a gyárban, ahol azt a felvilágosítást kapta, hogy komolyabb veszedelemről nem volt szó. Egy gőzvezeték-cső szigetelése szétrepedt és a hirtelen kiáramló gőz szabadbátörése okozta a robbanást, amely azonban minden sebesülés nélkül végződött. Tekintettel, hogy a csövön keresztül haladó gőz táplálta a turbinákat, amíg a cső kijáratára megtörtént, a gyárban szünetelt a munka.

Az árak beszélnek

KERPEL

kirakatában.

Feltűnéstkeltő letartóztatás Aradon

A temesvári rendőrségi vezérfelügyelő vezetésével folyt le a nyomozás Aradon — Házkutatás után őrizetbevétel — A nyomozás szerint fontos dokumentumok kerültek a rendőrség kezébe

A néhány héttel ezelőtt leleplezett kommunista kémiszervezet ügyében folytatott vizsgálat még mindig nem nyert befejezést, újabb és újabb adatok merülnek fel, friss csapásokon indul el a nyomozás és még ma is történnek letartóztatások. Aradon éppen ma fogatosítottak egyet, amely tekintettel a letartóztatott személyekre, nagy feltűnést keltő.

Tegnap éjszaka Aradra érkezett Lyuba Valér temesvári rendőrségi főfelügyelő és dr. Moga Romulus rendőrkezesztort kereste fel, akivel hosszabban tárgyalt. A tárgyalások eredményeként dr. Moga Romulus reggel az aradi 1. Rosiori huszárezred egyik vezetőjével folytatott megbeszélést, később az ezred egy őrnagyra sietett fel a kveszturára. Majd bevonták a tanácskozásba Iancu Traian rendőrigazgatót, a bünyügyi szolgálat vezetőjét és Ciorescu Tache szigurancafőnököt. A bünyügyi osztály egyik tisztviselője pedig az ügyészségre sietett át, ahol gyorsan házkutatási engedélyt eszközölt ki.

Házkutatás egy huszártiszt lakásán

Az előjelekből megállapítható volt, hogy a rendőrség nagyobb arányú ügy lebonyolítására készül. A kora délelőtti órákban dr. Moga Romulus kvesztor világosszürke versenygépén

Letartóztatják Carja kapitányt

A házkutatás és a kihallgatás tartama alatt a rendőrség emberei több ízben a kveszturára siettek, hogy adataikat kiegészítsék, majd a kora délutáni órákban befejezték a házkutatást és

a jelenvolt őrnagy a bizonyítékok alapján kihirdette a kapitány előtt letartóztatását.

A kapitány a legnagyobb megdöbbenéssel vette tudomásul a történetet, majd a három óra tájban kíséret mellett elhagyta lakását.

A katonalíztet Bucurestibe vitték

Lyuba Valér és dr. Moga Romulus az illetékes katonai hatóságok bevonásával úgy intézkedtek, hogy Carja kapitányt még a délután folyamán Bucurestibe vigyék. Ennek a kényes feladatnak keresztülvitelére a rendőrkezesztor Margescu Mihály csoportvezető komiszárt találta legalkalmasabbnak, aki az öt óra után induló bucaresti-i gyorsvonattal el is utazott

Liuba Valér, Iancu Traian, Ciorescu Tache és az 1. Rosiori huszárezred őrnagyja elhagyták a rendőrség épületét, kocsijukat több detektív követte. Az autó keresztül haladt a főtéren és a kulturpalotánál bekanyarodott. A soffőr az Apponyi-köruton fékezett le a 4-es számú ház előtt, amelynek egyik földszinti lakásán csengettek be a hatósági férfiak. Ezt a lakást özv. Hoffmanné főbérletől I. Ioan Carja az 1. Rosiori huszárezred egyik kapitánya bérlte.

A kapitány nyitott ajtót, akinek az őrnagy előadta, hogy a rendőrség képviselői az ügyészség által megadott engedély alapján házkutatást kívánnak tartani a lakásán. A detektívek rögtön meg is kezdték a szobák átkutatását és a rendőrség részéről származó információink szerint több olyan dokumentum került a hatóságok birtokába, amelyek miatt a házkutatás szükségessé vált.

Ezek a dokumentumok állítólag terhelő bizonyítékokat szolgáltatnak Carja kapitány ellen, az irányban, hogy részt vett a szovjet javára történt kémkedésben és az aradi katonai véderőről kellett, hogy felvilágosítást nyújtson a szervezetnek.

huszártiszttel. Lyuba Valér pedig még az egy-negyed háromkor induló személyvonattal visszament Temesvára.

Carja kapitány letartóztatása egész Aradon nagy feltűnést keltett, mert széles körökben ismert volt a huszártiszt monokhis alakja. Néhány hónappal ezelőtt kinos botrány közepontjába került az azóta megszünt aradi Newyork-kávéházban, amikor is a kávéház alkalmazottjaival nézeteltérése és tetteleges inzultusa támadt.

A szovjetkémkedés ügyében tapasztalt események után bizonyos tartózkodással kell megítélni az ilyen őrizetbevételeket, mert azt látjuk, hogy besugások, vagy gyanúsítások alapján letartóztatott vádlottak hamarosan be tudták bizonyítani ártatlanságukat. Nincs kizárva tehát, hogy a mai letartóztatásnak is előbb, vagy utóbb egy rehabilitálás lesz a befejező akkordja.

AZ IDEI SZÍNHÁZI SZÉZON SZENZÁCIÓJA.

Budapest kedvenceinek vendégjátéka

az aradi színházban

november 10-én hétfőn, 11-én kedden.

Erokovy László, Vidor Ferike, Sebő Miklós, Mocsányi és Lakos, Szász Ila, Vidor Jenő, Váry Bőke fellépésével.

Rendes helyárak. Jegyek már kaphatók.

Színház — Irodalom — Művészet
Erdélyi író vigjátékának sikeres pesti premierje

Komoly irodalmi siker jegyében folyt le Hunyady Sándor kolozsvári író, Bródy Sándor kisebbik fia második vigjátékának bemutatója

Budapestről jelentik: Hunyady Sándor, az ismert kolozsvári hírlapíró, az „Ellenzék” munkatársa, Bródy Sándor kisebbik fia, ma este a budapesti Vigszínházban második szindarabjával lépett a budapesti közönség elé. Szilveszter éjjelén volt első vigjátékának premierje: a Juliusi éjszaka, amely komoly irodalmi kvalitásokat árult el, úgyhogy föl is figyeltek hivatalos körök a fiatal erdélyi íróra. Legújabb darabja: a Feketeszáru cseresznye ma este aztán elhatározóan nagy sikert aratott, a premier kimagasló eseménye volt Budapest színházi életének. A Vigszínház nézőterét az előkelő közönség zsúfolásig megtöltötte és a színházat körülvevő melléképületekben egymasután sorakozott fel az autók serege. A nézőtérben megjelent Szcitovszky belügyminiszter, gróf Bánffy Miklós volt külügyminiszter, Sándor Pál, Gátl Jenő, báró Apor és a családja, Vészi József s még számosan.

A vigjáték parádés szereposztásban került színre. A női főszerepet Gombaszögi Frida játszotta, a két rivális férfi alakítását pedig Hegegyi Gyula és Törzs Jenő vitték diadalra. Hunyady Sándorral a Royal-szállóban levő lakásán beszélgetett budapesti munkatársunk, akinek elmondotta, hogy a kitünő együttes minden bizonnyal nagy sikerre fogja vinni darabját.

Vigjátékáról egyébként a budapesti lapok nagy elragadtatással szólnak. A délutáni újságok kritikái közül kiemelkedik az „Esti Kurir” beszámolója, amely tárcaalakban jelent meg és így kezdi a recenziót: „Lelkesedéssel kell fogadnunk Hunyady Sándor darabját. Nem tudjuk, mi ragadja meg a tetszést: az izgalmas tárgy, a meseszöveg, vagy az alakok sikerültsége. Van néhány jelenet, amelynél erőben, izlésben, drámai kialakulásban merészebbet kevés író alkotott.”

* Az aradi városi színház műsorának sorrendje. Pénteken, nov. 7-én: Alvinczy-huszárok. Repriz. Bérletben. Szombaton, nov. 8-án: Lehullott a rezzgőnyárfa levele. Operettláger, Aradon először, C bérletben.

* Lázás előkészületek a szombati esti premierre. Régen nem volt olyan nagy az érdeklődés operettbemutató iránt, mint amilyen feszült figyelem a Lehullott a rezzgőnyárfa levele... szombati esti bemutató előadását megelőző Csaknem az egész operettgyűttes felép a darabban Kornély Máriával, Vincze Emmával és Székely Bálinttal az élen. A három vezető szerepen kívül kiemelkedően mulattató alakítást nyújt a darabban Borsos Mancsi, Örmöry Emma, Szendrey Misi, Felhő Ervin, Csóka József, Kun Dezső és Rajnay J. Sándor.

* Színiiskolát nyit Aradon Darvas Ernő. Darvas Ernő, a kiváló drámai színész érdekes művészi tervekkel érkezett Aradra. A nagyszerű művész ez évben nem szerződött le egyik erdélyi színházhoz sem, hanem színésztehetségeket akar nevelni a színi pályára és pedig úgy a film, mint a színpadra. Darvas Ernő iskolája nem a sablonos színi iskola, mert a művészt minden egyes tanítványával külön-külön foglalkozik, mindenkiel az egyénisége szerint. A kellő színpadi gyakorlatot úgy fogja biztosítani növendékeinek, hogy azok az aradi színházban, haladásukhoz megfelelően szerepeket fognak kapni. Darvas Ernő tanítványai között nemcsak olyan növendékek vannak, akik a színpályára készülnek, hanem akik a szép beszédet és a művészi mozgást akarják elsajátítani. Jelentkezések a színház könyvelőségénél délelőttökint 10 és 11 óra-
kor és délután 4—5 órakor

* Vasárnap három előadás. Vasárnap ezuttal is három előadás lesz. Délután 3 órakor a Csunya lány van műsoron a bájos Agoston Babáival a cinszerepben. — A darab főszerepeit Vincze Emmi, Keleti Árpád, Csóka József, Kun Dezső, Fratta Géza, Szabados Árpád játsszák. A reprizt mérsékelt helyárakkal adják. Délután 6 órakor a szívet melengetően magyaros atmoszférájú Beleznay aszonnyok szerepel műsorán, szintén mérsékelt helyárak mellett.

* Ma, pénteken: Alvinczy-huszárok. A szórakoztató darabban Kornély Máriát, Vincze Emmát, Székely Bálintot, Szendrey Misi, Örmöry Emmát, Felhő Ervint, Csóka Józsefet, Jávor Alirédot, Kun Dezsőt minden előadásban valóságos ünnepli a közönség.

GRÓF ERDŐDY TAMÁS
az utolsó Habsburg-uralkodóról**Második közlemény — Fontos megbízatás — Károly főherceg nem nevelkedett trónra — Az ifjú király nem törődött a spanyol etikettel — A „kiszámíthatatlan Károly” szakít a régi formákkal —**

A magyar bolsevisták elégették frontnaplóm, így nem tudom megnevezni pontosan a napot, amelyen a következő történt: A rayonkommandóit ellenőrzés volt, a kevésbé vezetett lövészárkokban megjelent egy tábornok olyan időben, amikor biztos volt, hogy az ellenség nem tüzel. A tábornok kíséretével meglátogatta a legénységet, megköszönte a menázt és ezzel az ellenőrzés véget ért. A hivatalos ténykedés után a brigádnál villásreggeli volt, mely alatt a tábornok összeismerkedett a tisztekkel. Fürkésző tekintettel méregette a körülötte szorongókat, majd így szólt:

— Melyik közületek az Erdődy gróf?

Miután a katonai külsőségeknek megfelelően jelentkeztem, a tábornok így folytatta:

— Kedves grófom, a kapitány urnak fontos közölni valója lesz, keresd az alkalmat, hogy beszélj vele.

A kapitány nem sokat váratott magára. Egy sarokba vonultunk, ahol közölte velem, hogy legfelsőbb parancsra Badenben kell jelentkeznem. Erről a jelentkezésről többet szerettem volna tudni, azonban generálisom csak annyit mondott, hogy egy olyan megbízatásban lesz részem legfelsőbb helyről, amely csak kegyelteknek juthat osztályrészül.

A leküzdhetően békevágy

Utbari Baden felé a mozgalmas frontmögötti élet tobzódott. Egész idő alatt a fiatal királynál voltak gondolataim. Filmszerűen vult el előttem a Habsburg-családnak tragédiáiban gazdag története. Rudolf trónörökös, Ottó főherceg, majd most legutóbb a tragikusorsu Ferenc Ferdinánd tragédiája. Mindenki tudta, hogy Ferdinánd gyűlölte a magyarokat és hogy Ferenc József császár halála után Ferdinánd uralkodása csak a cseheknek kedvezett volna. A sors azonban nem úgy akarta, hogy Ferdinánd trónörökös tettekké váltsa akaratát.

Ferdinánd életében Károly főherceg az új király a legvisszavonultabb életet élte egy elhagyott cseh faluban feleségével: Zita Bourbon pármái hercegnővel. Ők is csak olyan életet éltek, mint sok más lovaskapitány abban az időben. Károly főherceg nem nevelkedett a trónra. Nem sokat törődtek vele, a császárhoz egész közel álló körökben alig ismerték. Ennek tudható be, hogy idegen nyelveket nem tanult. Jellemző, hogy az agg császár csak három nappal halála előtt kívánta látni a monarchia trónjának örökösét, aki a frontról érkezett meg az osztrák fővárosba. Ennek a magáramaradottságnak meg volt azonban az az előnye, hogy Károly trónörökös nyílt, ked-

Vigyázz!
minden létezőre
Sídl

* Hétfőn Budapest kedvenceinek első fellépte. A kilenc jónévű budapesti művész aradi vendégjátékát a megérdemelt érdeklődés kíséri. Az igazgatóság nagy áldozatot hozott, amikor a nagyszabású attrakcióra nem érvénytelenítette a Színpartoló Egyesület szelvényjegyeit. Minden ráfizetés nélkül jöhetnek tehát ugy a hétfői első, mint a keddi második előadásra a szelvényesek is. A budapesti művészcsoporth a slágerszámok egész tömegét hozta el Aradra. Bőségesen megtalálja magánívóju szórakozását a tartalmas műsor kapcsán a közönség minden rétege. Lesz vidám, szomorú, szentimentális, mulattató, kacagtató, táncos, énekes, próza-szám, minden szép és új, amit a mai budapesti színpad kitermelt.

Olcsó utazás Budapestre jelentkezés nélkül. — Képviselet: (D a c i a) Sándor Ferenc Menetjegyiroda.

Ijes és a spanyol etikettől mentes egyéniséggel fejlődött. Közvetlenül tudott elbeszélgetni társaságával és így objektívebben tudta megítélni környezetét.

Minél jobban közeledett vonatunk Bécshez, annál vigabb volt a hangulat a vasúti kocsiban. A tisztek arról beszéltek, hogy ennek a hatalmas hadseregnek a leszerelése legalább egy évet vesz igénybe. A békevágy már ekkor leküzdhetetlennek látszott. A fronton ilyesmirel még csak nem is hallottunk, ezért nagyon furcsának tűnt föl, hogy itt a front mögött milyen feszületen diskurálnak a tisztek egy olyan kényes témáról, amely az egész monarchia léteire kihat.

Károly király a bürokrácia ellen

Az osztrák fővárosban a hangulat már nagyon különös volt. Károly, az új király megváltoztatta az udvar képét. Az öreg szolgák és általában Ferenc József király egész környezete már ekkor kívül álltak a Burgon, az ifjú király olyan energikusan hajtotta végre akaratát, hogy föl se tétéleztem volna róla. Az új király nyomban fölismerte, hogy a monarchia ezernyi baja mellett a cseh kérdést kell elsősorban megoldani. Ez a megoldás nagy visszatetszést keltett az udvar régi emberel között, az ifjú király azonban mindezzel nem sokat törődött. A hadseregpáncsnokságot viszont az bosszantotta, hogy az új király nem türte meg a régi hivatali bürokráciát, hanem annak teljes mellözésével szerezte be a maga információit a hadműveletekről. Váratlanul, minden előzetes bejelentés nélkül jelent meg egyes frontszakaszokon, ezért legfelsőbb helyen az új királyt a „kiszámíthatatlan Károly”-nak nevezték el.

Károly trónfoglalásának megvoltak a maga politikai változásai is. Koerber osztrák miniszterelnöknek távoznia kellett helyéről, az új királynak ugyanis az volt az álláspontja, hogy a monarchiát nem szabad tovább a régi formák között kormányozni. Pottzer-Hodiss gróf, Károly király kabinetfőnöke és Wallis gróf, az új király nevelője, részletes memorandumot készítettek, amelyben azt javasolták, hogy ne koronáztassa meg magát magyar királyiá, miután a magyar alkotmány esetleg kifogásolhatja öröklési jogát, viszont ezt a kérdést ilyen feszült atmoszférában nem lehet elintézni. Károly királynak erre az volt a válasza, hogy az alkotmányjogi problémákon a két miniszterelnök törje a fejét és spontán elhatározással december 27-én magyar királlyá koronáztatta magát, miután gróf Tisza István már november 22-én jelentette, hogy alkotmányjogilag nincs akadály a kormányzásnak.

Ha szükség van szőnyegre, nézze meg

Branco szőnyeg-
terakatunkat.Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Neuman-palota.
Ugyanott perzsafonal is kapható.**Egy sinautó 30 utassal bele-
rohant egy tehervonatba**

Izgalmas percek az elromlott fékek miatt. Az autó felborult, de haláleset nem történt.

Győről jelentik: Egy személyszállító sinautó, melyen 30 utas volt, ma hatvan kilométeres sebességgel beleszaladt egy, a győri állomáson vesztelő tehervonatba. Az autó felborult, azonban csodálatosképpen haláleset nem történt és a sebesültek száma is aránylag kevés. Az autó utasai közül négyen sebesültek meg súlyosan, míg nyolcan könnyebben.

Gara József sofőr, aki az autót vezette, 200 méterrel Győr előtt észrevette, hogy az autó három fékje elromlott. Kétségbeesetten szólt a kalandor, aki azonban nem mert szólani az utasoknak, attól tartva, hogy azok kiugranak az autóból. A helyzet mind fenyegetőbb lett és semmi kilátás sem volt arra, hogy az autót megtudják fékezni. Így rohant el azután a sinautó az állomás előtt, ahol az utazóközönség dermedve leste a fejleményeket. Közvetlenül a tehervonat előtt Gabos Pál kalandor és a sofőr kiugrottak az autóból és súlyosan megsebesültek.

**Josephine Baker
ismét tündöklök**

Páris ünnepelte a „Fekete Csoda”-t — Egy csodálatosan csillogó revüben hódítja a közönséget — A legújabb párisi sláger

Párisból jelentik: Josephine Baker, a „Fekete Csoda”, ismét meghódította Páris. Egy időre letűnt a világ fővárosának színpadáról és ez a csodálatos mulattáncfenomen, a Folies Bergere és a Moulin Rouge tündöklök csillaga, aki miután végigjárta a kontinens összes metropolisait, ismét megjelent a Casino de Paris színpadán. Táncol, mint egy kis vadmacska, énekel édesen és szívhezszóloően és magával ragadja a publikumot. Páris legfrissebb slágerével, a „Paris qui Remue” című dalával. A revü, amelyben fellép, csodálatosan csillogó és szemképráztató, a mai párisi élet ragyogó karakterizálója. A revü két felvonásból és 45 képből áll és megtalálunk benne mindent, ami Páris jellemzi. Az újságot, a táncait, a kutyákat, amelyek most nagyon divatosak és akadályozzák a közlekedést, megcsillogtatja Páris jövőjét, felvonultatja autóit, érezteti felülmúlhatatlan tempóját és lüktetését.

Páris egész pompája élénk táru ebben a 45 képből és ennek a nagy pompának közepontjában ott játszik, énekel és táncol a nagy kedvű — Josephine Baker. A híres dívoz ezáltal nemcsak, mint táncosnő szerepel a programban, hanem primadonnát játszik, annyi érzéssel és tehetséggel, hogy minden száma után falrengető ovációban volt része. A táncosnők és táncosok, a görlok és boyok, mind egytől-egyig nagyot és szenzációsan produkálnak. A párisi közönség lelkesedve tapsol és ünnepli a fekete primadonnát, akit ma már egész Páris újból a szívébe zárt.

A Casino de Paris publikumát ezúttal is Páris hautvoléja és az idegenek előkelő sokasága alkotja. Hetekkel előre foglalva vannak a Casino jegyei, dacára annak, hogy egy jegy ára 600 lej és a bárban 300 lejért szervírozzák a pezsgő-fröccsöt, míg egy limonádé „csak 70 lejbe” kerül. Esteről-estére ünnepli Páris Josephine Bakert, akinek ajkáról oly édesen csendül fel a legújabb párisi sláger, amely rövidesen bejárja az egész világot.

Rosenberg Sándor.

Ennek az egyedülálló TEA-márkának

már a meggillantása is, valamint a finom illata, amely a teáscsészéből kipárolog, jóérzést okoz, továbbá jövendő élvezetek reményében kellemes érzést kelt.

A körültekintő háziasszony gondoskodik a test és szellem felfrissítéséről, akinek az asztalán naponta ott van a

HORNIMAN'S TEA**Száznyolcvan halott a millfieldi bányakatasztrófánál**

Gázpatronok robbanása okozta a szerencsétlenséget — Az áldozatok közül nyolcvanötöt hoztak felszínre

Newyorkból jelentik: Az Ohio állambeli Millfieldben tegnap borzalmas bányakatasztrófa történt. Gázrobbanás következtében a szénbánya beomlott és a munkások nagyrészt maga alá temette. A szerencsétlenség idején 300 munkás volt a bányában, de csak 150 tudott égési sebek árán kimenekülni, míg a többiek köztük a bányagazgató a tárnában rekedtek. Megmentésükre kétségbeesett kísérletek folynak, amelyek azonban eddig még nem jártak eredménnyel.

Athens (Amerika.) A millfieldi bányakatasztrófa áldozatai közül este 10 óráig 122 bányász-holttestét sikerült kiemelni. Az áldozatok

száma meg fogja közelíteni a 200-at. Nyolc tisztviselő, valamint a társaság elnök-vezérigazgatója is életüket vesztették a robbanásnál.

Az esti órákban érkezett jelentés szerint a millfieldi bányaszerencsétlenséggel kapcsolatban megállapítást nyert, hogy a katasztrófát gázpatronok robbanása okozta. A tüz miatt a mentés nagyon nehezen halad előre. Az eddigi megállapítások szerint a halottak száma 180. Az áldozatok közül 86-ot hoztak felszínre. Huszonhat bányászt élve megtaláltak, míg husznak az állapota annyira aggasztó, hogy nem merték őket a földhozatal nehézségeinek kitenni.

Szovjetkémet akartak csinálni belőlem

Miért vagyok gyanús? — Kapcsolataim Aradi Viktorral — Üres tea és két főtt krumpli — Az első kihallgatás — Szabadlábra kerülök — Kaland a villamoson — Befejező közlemény

Rappaport Misu után sorra mutatkoztak be a fogolytársak, férfiak és nők, vegyesen. Én voltam a cellában a 32-ik. Hosszu asztalok mellett, lócákon foglaltak helyet a kémjelöltek. Erdélyt Bacszy Andor író, Blumendorf Béla szociológus és jogász és jómagam képviseltük. Ők kérdezték meg tőlem, hogy nem ismerem-e Aradi Viktort, mert valószínűnek tartják, hogy Aradi személyével kapcsolatosan keveredtem a kémkedés gyanújába.

A következő pillanatban hahótázó kacagás szakadt föl belőlem. Mert ekkor eszembe jutott az a sovány kenyér, amit a „Jövő Társadalma” számára gyűjtött néhány előfizető biztosított a számomra. Aradi Viktorral különben mindössze kétszer beszéltem életemben, illetve először csak ő beszélt és én hallgattam, másodszor is ő beszélt rá, hogy gyűjtsék előfizetőket a Jövő Társadalmának és miután állás nélkül voltam, elfogadtam ajánlatát. Köztem és Aradi Viktor között soha másféle nexus nem volt.

Fofoiban a bíró előtt

Délután már beletörődtem sorsomba. A diétás koszt okozott csupán gondot, ezt azonban úgy oldottam meg, hogy reggel egy üres teát, délből és este két-két, vízbe főtt krumplit ettem. Az éjszakákat hosszú étkezésszálakon töltöttük el. Néhány kék folt még most is éktelenkedik testemen, a kemény fekvőhely miatt. Öreink nem sokat kellemetlenkedtek, lehetőleg minden kívánságunkat teljesítették.

Harmadnapra megkezdődött a kihallgatás. Bucuresti-i fogságom nyolcadik napján kerültem kihallgatásra én. Szüronyos csendőr vezetett föl a negyedik emeletre. Vintila Ionescu sziguranca vezérfelügyelő ur elé. Egy hosszú asztal mellett, egyszerű faszékken foglaltak helyet a bizottság katonai és civil tagjai. Én, mint gyanúsított, egy hatalmas fofoiban foglaltam helyet, egy vezérkari kapitány tolmácsolt. A general-inspektor ur érdeklődésére elmondtam, hogy semmi közöm Aradi Viktorhoz és viselt dolgairól mit sem tudok. A bizottság ezzel megelégedett, megköszönte a szives információt és aztán ismét levezettek a cellába.

Szabadon

Hasonló rövidlelékzetű kihallgatásban még két ízben volt részem, aztán kiállították a deklarációt és csütörtökön éjjel egyegyed

12-kor Gusí inspektor közölte velem, hogy szabad vagyok. Kezetszorított, majd mosolyogva ennyit mondott kifogástalan magyarsággal:

— Ne felejtse el üdvözléteimet átadni Peredy Györgynek...

Hát én azt most ezennel átadom.

Egy másik szobában visszakaptam büntjelként lefoglalt ártatlan írásaimat és könyveimet, majd sorstársi ölekezéssel elbucsuztam a közös cellától és csendőr kíséretével kerültem el egy villamos, éppen az állomás felé. Csomaggal a kezemben, mint egy örült rohamtam a villamos után. A kalandor emelt a kocsi-ba. Az utasok megbámulták piszkos télikabátomat és 14 napos fogságom alatt tekintélyesre nőtt szakállamat.

Itthon vagyok

A kalandor jeggyel szolgált, de nekem ebben a pillanatban jutott eszembe, hogy vagyonomat, a 300 lejt, lakkcipóm talpán őrööm. Egy pillanatig zavarba jöttem, majd szónoklászerűen közöltem az utasokkal, hogy éppen most szabadultam ki a csendőrszolgálat cellájából és meglévő pénzemem a cipőmben rejtettem. A következő pillanatban lerepült lábamról a lakkcipő, előkerült a 300 lej, kifizettem a kalandort. Az utasok kacagtak, én is kacagtam és ilyen kedélyes hangulatban érkeztem meg Aradra, hogy az Aradi Közlöny hasábjain beszámoljak furcsa kalandomról, hogy megkacagtassam kissé az olvasót. Ha ez sikerült, akkor, mint újságíró teljesítem kötelességemet és ez az én számomra a legfontosabb. Schauer Aladár.

Az aradi mozik mai műsora

5. 7 és 9 órákor.

CENTRAL: PÁRIS KIRÁLYA. Németül beszélő hangosfilm. Izgalmas kalanddráma. Főszerepekben: Petrovich Svetislav, Hanna Ralph, és Huszár Pütyi Károly. Az előadások megkezdésekor az ajtók lezártnak.

SELEST: AZ ITÉLET. Nagyhatású bűnügyi dráma. Főszerepekben: Olga Tschehova, Warwick Ward és Malcolm Todd.

ELITE: Ma utoljára, VILLA FALCONIERI. Szerelmi dráma. Főszerepekben: Maria Jacobini és Hans Stiwe.

GRADISTE: Új műsor 7 és 9 órákor. MINDEN RENDBEN. Utálatos vigjáték. Főszerepekben: Colleen Moore

H I R E K

Száz szál gyertya...

A nagy, titkolt betyárónérzet robban ki a szesz hatása alatt ebben a nótában: „Korcsmárosné! Száz icce bort, száz szál gyertyát ide az asztalra!” Ezzel az egészséges, a neorotikus lélek megkönnyebbülésére szolgáló kurjantással Fráter Loránt ajándékozta meg a magyar nótaköltészetet. Ki nem élte át azt a szép, mámorral csipkézett hangulatot, amikor telitüdőből, cigányzene mellett, amugy betyárosan, de felelősség nélkül rendelheti meg a száz icce bort, meg a száz szál gyertyát. Veszélytelen, de jóleső virtuskodása ez a szárnyaló nótás kedvnek. Fráter Loránt televény, daltól részeg lelkéből fakadt ki ez a duhaj nóta, de talán a népszerű, mulató „nótás kapitány” sem gondolt arra, hogy a korcsmárosné egyszer szolgálatkészen valóban eléberakja a rendelést: a száz iccét és a száz szál gyertyát.

Fráter Loránt favaly halt meg és a hegedők zokogó hangja kísérté az érsemjéni temetőbe. Ott pihen azóta a magyar dal királya és az érsemjéni sírdomb mindig friss virágait az özvegy könnyei öntözik. A nótás kapitány dalai tovább zengenek felesége lelkében és a szomorúság fekete fátylain keresztül néha előtör a multból a harsány kurjantás foszlánya: ... száz szál gyertyát! ... És az első halottak napján kigyulladt Fráter Loránt érsemjéni sírhantján a száz szál gyertya... Özv. Fráter Lorántné egyenként gyujtogatta meg az emlékezés, a szeretet száz kis lángját az elnemult nótás kapitány hantjain és minden szál gyertyára egy-egy kövér könnycsepp hullott... A száz icce bor helyett... (—)

— **Királyi audienca.** Bucurestiből jelentik: Tegnap a király Smiaiban audiencián fogadta Tarescu és Franasovici minisztereket, valamint Wickelt, a Resica-művek alelnökét.

— **Elítelt kommunisták.** Budapestről jelentik: Ma foglalkozott a törvényszék a letartóztatott kommunisták ügyével, akiket összesen 35 havi fogházra ítélt. A letartóztatottak azzal védekeztek, hogy kényszerítő körülmények hatása alatt keveredtek bele a kommunista mozgalomba.

— **Jugoszláv mintára...** Prágából jelentik: A Narodny Listi írja, hogy a Turócszentmártonban megjelenő hivatalos tót néppárti lapban követelik, hogy Csehszlovákiából, jugoszláv mintára utasítsák ki a magyar állampolgárokat. A lap szerint ezeket államellenes elemeknek kell tekinteni.

— **Gróf Bethlen az inségesekért.** Debrecenből jelentik: Bethlen István gróf, magyar miniszterelnök ma értesítette a polgármestert, hogy e havi képviselői illetményének 25 százalékaról, illetve 545 pengőről az inségakció javára lemond.

— **Kiskornak erőszakos merénylete egy fiatal leány ellen.** Budapestről jelentik: Kecskeméten ma tárgyalta Kökény István, Pallagi Illés és egy kiskornak ügyét, akik azzal voltak vádolva, hogy még az elmúlt évben egy alkalommal együtt mulattak G. I. otáni leánnyal s annak bátyjával, majd a leányon erőszakot követtek el. A korcsmából kocsin mentek haza, ott letették a leány bátyját és aztán G. I.-vel elrobogtak. A leányt a város határában lefogták és mindhárman erőszakot követtek el rajta, aztán pedig az alétlan heverő leányt otthagyták. Az arra járó Horváth István és Fürj János, akik ott látták a leányt, szintén erőszakot követtek el G. I.-n. A mai tárgyaláson a törvényszék Kökény Istvánt két és fél évi, Pallagi Illést két évi fogházra, Fürjöt és Horváthot egyenként másfél évi börtönre, míg a fiatalokul egy évi fogházra ítélté.

— **Egy operaénekes tragikus halála.** Hamburgból jelentik: Kreuder operaénekes a Rajna Kincsenek tegnapi előadásán hirtelen rosszul lett, azonban a darabot mégis végigjatszotta. Az előadás után kitámolygott a ruhatárba, ott összeesett és szívszélhűdés következtében meghalt. Az elhunyt operaénekes 65 éves volt.

Munkások kálváriája Aradtól Paulisig

és vissza Egy felhívás következményei — Munkásküldöttség a polgármesternél — Allitólág fizetést követeltek és ezért revolverrel fenyegették meg őket — Dr. Raicu Aurel alpolgármester nyilatkozata —

Alig egy héttel ezelőtt hirdmény jelent meg az aradi lapokban, melyben a város felhívja a munkanélkülieket, hogy mintegy 60—80-an jelentkezzenek a város vezetőségénél, ahol megkapják annak a vállalatnak a címét, mely munkát hajlandó adni nekik. A város ezt a felhívást egy hozzáintézt megkeresésnek az alapján tette közzé, melyben Paulisra kötérségi munkálatokra embereket kerestek. A levélben egy Rollinger nevű mérnök, egy ottani cég megbízásából 150—200 lej napi keresetet biztosított a munkásoknak. A munkanélküliek körében természetesen élénk visszhangja támadt a város felhívásának és úgy az aradi lapok szerkesztőségeiben, mint a város vezetőségénél tömegesen jelentkeztek a munkát keresők. Az ajánlkozók között sok szakmunkás is akadt, akik azonban örülve, hogy végre munkához jutnak, szintén vállalkoztak a kötérségre. A cég a készpénz fizetés mellett a munkásoknak lakást is ígért.

Aradról hétfőn indult el Paulisra mintegy hatvan munkás. És ma, szerdán, egy munkáscsoport jelent meg az aradi városházán, mely panaszt jelentett be a cég ellen. A munkások előadása szerint a cég nem teljesítette a városhoz intézett megkeresésében foglalt kötelezettségeit. A munkások, akik minden pénz nélkül érkeztek Paulisra, nem kaptak élelmszert, mivel a cég nem akart értük jótállani. A második panasz pedig az volt, hogy nem kaptak megfelelő és elegendő mennyiségű szerzőségeket és így munkájukat nem is tudták rendesen elvégezni. A munkálatokat vezető Rubinstein mérnök a három nap alatt alig mutatkozott. Amikor legelőször kértek tőle számszámot, megígérte, hogy Aradról fog hoz-

zatni. Azonban ez nem történt meg. A munkások szerdáig vártak, azonban a letelt pár nap alatt is, amit tudtak, dolgoztak hiányos szerzőségeikkal. Szerdán aztán az egyik, Bota János nevű munkás az állomáson találkozott Rubinstein mérnökkel, akit felszólított, hogy adjon nekik rendes, a munkához szükséges szerzőségeket, mivel ők anélkül dolgozni nem tudnak és tekintve azt, hogy a munkát akkordba végzik, nem is keresnek semmit.

A munkások előadása szerint Rubinsteln mérnök ekkor erősen kikelt úgy a munkások, mint Bota ellen és allitólág kijelentette, hogy arra sem tartja érdemesnek őket, hogy pénzt adjon nekik, majd pedig revolverét előrántva, azzal megfenyegette Bota Jánost és felszólította, hogy társaival együtt hagyja el Paulist. A munkások, akiknek élclmük nem volt és így további munkára, sem pénzre nem volt kilátásuk — az éjjel gyalog elindultak Arad felé és ma reggel érkeztek meg ide. Rögön felmentek a városházára, ahol panaszt tettek a kissé furcsa és szokatlan esetről dr. Raicu Aurel alpolgármesternek.

Munkatársunknak alkalmá volt dr. Raicu Aurellal ebben az ügyben beszélgetést folytatni, aki a következőkben nyilatkozott:

— A Paulisról visszajött munkanélküliek tényleg megjelentek ma nálunk és előadták panaszukat. Hogy ebből mi a valóság, azt most nem lehet tudni. Mi rögön személyesen interveniáltunk a prefekturán, amely meg is fogja ejteni ebben az ügyben a vizsgálatot. A munkások, ha tényleg dolgoztak ott három napot, természetesen, hogy meg kell, hogy kapiák pénzüket. Többet egyelőre nem tudok mondani.

Az aradi törvényszék elítelt egy gázoló soffört

Meg nem engedett sebességgel haladt és elgázolt egy gyermeket

Horváth Lajos 40 éves mikelakal sofför, aki a hegyaljai villamosvasutak szolgálatában állott, az elmúlt év szeptemberében a vállalat autóján, Gyorokról Arad felé igyekezett. Ő- és Ujmikelaka között iskolás gyermekek voltak hazatérőben és a kocsiuton pajkoskodtak. Pezsan Avram 8 éves gyermek a gépkocsi sárhányója alá került, amely elütötte. Az aradi kórházba szállították, ahol az orvosok már lemondták életéről, de Pezsan Avram hosszas betegség után mégis felépült. A sofför ellen megindult az eljárás. A mai tárgyaláson Horváth Lajos azzal védekezett, hogy túlköléssel figyelmeztette a kocsiuton játszadozó gyermekeket a veszélyre, azonban ennek nem volt hatása.

A tárgyalás során kihallgatott tanúk egy része azt állította, hogy Horváth Lajos meg nem engedett sebességgel haladt az uttesten, ezért a bíróság gondatlanságból okozott súlyos testi sértésben mondotta ki bűnösnek Horváth Lajost, tíz napi fogházra, 5500 lej pénzbüntetésre és 5000 lej kártérítésre kötelezte, a kártérítési kötelezettség kivételével azonban az ítéletnek végrehajtását felfüggesztette. Horváth Lajos a kártérítési kötelezettség miatt az ítéletet megelébbezte.

Gramofonok és lemezudonságok rendkívül nagy választékban, legolcsóbban HEGEDŰS cégnél Aradon.

— **Katasztrófális áradás az oderamenti Frankfurtban.** Az oderamenti Frankfurtról jelentik: A városban katasztrófális áradás pusztított. Az Odera kiöntött és a víztömeg elborította az uccákat, melyeknek nagy részén csak csónakokon lehet közlekedni. A hatalmas áradás következtében a gyárak beszüntették üzemeiket. A városban a mai napon egyébként hatalmas vihar dühöngött, amely órlási károkat okozott.

— **Goldis László volt miniszter súlyos betegségen ment keresztül.** Goldis László volt miniszter súlyos betegségen esett szerencsésen keresztül. A volt miniszter hülés következtében mellhártyagyulladásra szerzett, amely nagyon megviselte és legyengítette szervezetét. Dr. Moga és dr. Lövinger oadaadó ápolásának sikerült a betegséget leküzdeni és ma már Goldis László túl van minden veszélyen. A szerencsés gyógyulás híre általános örömet keltett Arad társadalmában.

— **Tizenhét alsdorfi bányász még mindig „eltűntekként” kezelnek.** Aachenből jelentik: Az alsdorfi bányakatasztrófia áldozatait már eltemették, de a hivatalos veszteséglistát csak tegnapi sikerült a bányászlisták alapján összeállítani. A kimutatásból kitűnik, hogy az eltűntek jegyzékébe negyvenhét bányász neve került. Mint még emlékezetes, a katasztrófia 265 áldozatát hozták napvilágra, ezek között harmincegy olyan halott volt, akiknek személyazonosságát nem tudták teljes biztonsággal megállapítani. Harmincegy agnoszkálatlan holttesttel szemben negyvenhét az eltűntek száma, tehát tizenhat bányász még nem adott életjelet magáról. A további eltakarítási munkálatok során az Anna II. tárnában még egy bányász holttestét találták meg.

— **Páris egyik legnagyobb bankja beszüntette fizetéseit.** Párisból jelentik: Az Oustric-bank beszüntette fizetéseit, ami közgazdasági körökben nagy izgalmat keltett. A pénzügyet 1919-ben alakult 10 millió frank alaptőkével. Ebben az évben akarta a bank már 60 millióra emelkedett alaptőkéjét újabb 40 millióval emelni. Hírek szerint az Adam-bank minapi bukása összefüggésben áll az Oustric válságával. Az Adam-bankkal kapcsolatban álló vidéki pénzügyezetek is nehéz helyzetbe kerültek. Valószínűleg a parlamentet is foglalkoztatni fogják a sorozatos bankbukások. Két képviselő máris interpellációt jegyzett be az ügyben, hogy a kormány közbelépését kéri.

Ha hashajtóra van szüksége, vegyen be este 2 szem pely, Artin dragéet reggelre enyhe biztos széke lesz.

FILM KÖZLÖNY

Páris királya

Beszélfilm-bemutató a Central-moziban

Ohnet György népszerű regénye nyomán készült el a Páris királya című hangosfilm-scenariuma. A szüzsé sokat nyert érdekességben azáltal, hogy modern, újszerű feldolgozás és filmszerű beállítással perreg le szemünk előtt. A cselekmények gyorsan követik egymást. Marseille forgalmas életéből hirtelen egy elhagyott sikátorba kerülünk, ahol Pedro d'Alvarez, a darab hőse társul szegődik egy nagystíliú színházosnak. A szerencsétlen „gigolo”ból rövid időn belül Páris ünnepeit kedvence lesz, akiért megbolondulnak a nők és akik gyűlölnék a férfiak. Pedro d'Alvarez a nők révén csinál karriert — de ugyancsak a nők viszik ismét romlásba... Petrovics Szvetisláv játsza Páris királyának szerepét. Ebben, a számára új szerepkörben, ismét bebizonyítja, hogy sokoldalú tehetsége és elegáns, férfias megjelenése, ideális filmszínészé. — hangjának kifejező árnyalata, beszélőképesége, különösen a drámai jelenetekben — elsőrangú beszélfilm-színészé avatják. Partnere, a hírneves német tragika: Hanna Ralph. A legszimpatikusabb szerepet Huszár Puffy alakítja, aki egy detektívet játszik, a tőle megszokott közvetlenséggel. Ujizű humorával, egy kis derűt, kacagást visz bele a darab dráma, komoly légkörébe. Meg kell emlékeznünk a szép felvételekről, valamint az ének- és zeneszámok nagyszerű összeállításáról, melyek élvezetessé teszik a Páris királya hangosfilm-változatát.

— **Értesítés.** Az Országos Magyar Párt aradi és aradmegyei tagozata f. tagjai tudomására hozza, hogy az eddigi irodahelyiségét a Strada Romanului (Zrinyi-ucca) 8. szám alá helyezte át. Felkéri azokat a magyar testvéreket, kik az irodát igénybe venni óhajtják, hogy a jövőben ez alatt a cím alatt sziveskedjenek azt felkeresni. Az irodába való bejárat a volt Apolló-mozi felőli részen van. Az elnökség.

— **Gyilkossági kísérletért egy évi fogház.** Az aradi törvényszék ma hozott ítéletet Gheorghe Nicoara Csucs községi lakos ügyében, aki a vádirat szerint ez év májusában gyilkossági kísérletet követett el Danila Sándor csucsi lakos ellen. Nicoara a vádirat szerint hátulról fejszével támadt ellenfelének, aki súlyos természetű sérüléseket szenvedett. A vádlott mai kihallgatása során elmondotta, hogy nem fejszével, hanem karóval ütötte meg ellenfelét. A nézeteltérés amiatt keletkezett közöttük, mert Danila állandóan az ő legelőjére hajította tehénét. A tárgyalásra megidézték tanúk igazolták a vádlott álláspontját, csupán az övédelem nem nyert beigazolást. A bíróság bűnösnek találta Gheorghe Nicoarát és tettéért egy évi fogházra ítélte, amelyből a vizsgálati fogsággal öt hónapot vett kitértnek. Miután a vádlottnak több, mint félmillió lej vagyona van, a jogerős ítéletig a bíróság szabadlábra helyezte.

— **Halálos katasztrófa egy győzelem ünnepeken.** Genéből jelentik: Lumarso városkában a háborús győzelem emlékére iskolai ünnepélyt tartottak. Az e célra emelt tribün leszakadt és mintegy 250 ember lezuhant. Hatvanötven sebesült meg, akik közül ötvenen súlyosan. Nagyon sok az életveszélyes sebesülés.

— **Katonai okmányok felülvizsgálása.** A Cercul de Recrutare felhívja az 1901-es születésűeket, hogy november 7—8-án jelentkezenek az aradi rendőrkészlet katonai okmányaik felülvizsgálása céljából.

— **Ma minden gyermek 10 és 20 lejért mehet a Meseszínházba.** A budapesti Meseszínház gyermekművészai ma bucsuznak az aradi gyermekek előtt és hogy minden gyermek elmehessen a színházba, a helyárak 10 és 20 lejesek, teljesen új műsor. Kezdeté 4 órakor.

— **Adomány.** Az Apponyi Testvérek cipőkereskedő-cég alkalmazottai a mai napon az Aradi Közlöny útján 400 lejt juttattak az aradi munkanélküliek javára. Az összeget Popa Constantin Kulturatanácsos urhoz küldték fel.

Hoover megbukott az amerikai választásokon

A demokraták nem érik el az abszolút többséget — Elhurcolták egy szavazóbizottsági hivatalnokot

New-Yorkból jelentik: A választások eddigi eredményei szerint a demokraták 213, míg a republikánusok 217 mandátumot nyertek. Ezenkívül egy földművespártot is választottak. Az abszolút többséghez 218 mandátum kell, így a demokraták nem érhetik ezt el. A szenátusi választások eddigi eredménye: 46 demokrata és 47 republikánus. Két mandátum még eldöntetlen. A két nagy párt egyforma erővel rendelkezik és egészen bizonyos, hogy a győzelem a prohibíció teljes megszüntetését, vagy enyhítését fogja eredményezni. A választások eredménye következtében Hoover elnök nem fog tudni kellő aktivitást kifejteni. A parlament így tehát zsákutcába kerül és nem valószínű, hogy sok eredményt tudjon produkálni.

A választások az ország legnagyobb részében nyugodtan folytak le. Csupán Missouriban a szavazó-bizottság egyik hivatalnokát

a felzavart választók elhurcolták. Bár a részletes eredmények még nem ismeretesek, annyi bizonyos, hogy a választók száma sokkal kevesebb volt, mint a legutolsó választásokon. Az eddigi eredményekből kiderül, hogy a demokrata és prohibícióellenes pártok igen nagy szavazatnyereségre tettek szert. Erős demokrata többséget kapott New-Jersey államban Morrow, az Egyesült Államok volt mexikói nagykövete és **Lindberg** apósa, aki szintén demokrata elnökjelölt lesz. A republikánusok eddigi fellegvárában Lewis ezredes demokratát választották meg szenátornak, a republikánus jelölttel szemben. Alabamában szintén megbukott egy republikánus jelölt. A New-York Tribune szerint a demokraták legalább 40 képviselői és 60 szenátori mandátumot hódítottak el a republikánusoktól. A tegnapi választások Hoover politikájának bukását jelentik.

A város nem akar nyugdíjpótlékot adni az aradi nyomorgó „vagyonos” nyugdíjasoknak

Bizottság vizsgálja felül a nyugdíjasok vagyoni helyzetét — Egy ségai viskó még nem jelent jómódot — A nyugdíjasok nem kapják pontosan illetményeiket

Sokféle nyomorúság van a mai szomorú gazdasági helyzetben, szinte azt mondhatnók, hogy minden társadalmi osztálynak meg van a maga speciális és égbekiáltó nyomorúsága. Valamennyi között azonban a nyugdíjasok helyzete a legszívvezzsúlyosabb. Egy egész életet közérdekű munkában töltöttek el, erre pazarolták életerejükét és öregségükre itt állanak kifosztva, munkaképtelenül, segítség és gyámoltás híján. Az állam mostohán bánik el különösen az erdélyi, kisebbségi nyugdíjasokkal, a kik még száraz kenyeret sem tudnak venni a részükre kiutalt havi járandóságban.

Aradváros vezetősége belátta a nyugdíjasok tarthatatlan helyzetét és elhatározta, hogy némi pótlékkal igyekszik a városi nyugdíjasok nyomorúságát enyhíteni. A nagylelkű gesztus hatását azonban lerombolta a város vezetőségének az a terve, amely méltánytalanul disztíngválni igyekszik egyes nyugdíjasok között. Határozatba ment ugyanis, hogy azok a nyugdíjasok, akiknek vagyonuk van, nem kapnak pótlékot. Ez így helyes is volna, ha valóban akadna sok olyan volt városi tisztviselő, aki hivatali működése alatt vagyont gyűjtött. Ilyen azonban sajnos, alig egy-kettő van, de ezek sem a fizetésükből vagy illegális jövedelmekből, hanem szerencsés családi körülmények következtében kerültek kedvezőbb anyagi helyzetbe.

A többi „vagyonos” nyugdíjas minden vagyona egy-egy ségai vagy más külvárosi viskó, a melyben éppen csak hogy meghúzódhat, de a mely semmi jövedelmet sem hajt, sőt adófizetéssel van megterhelve, ami megfelel a házbér összegének. Tehát még azt sem lehet mondani, hogy ezek a „jómódot” nyugdíjasok ingyen lakást élveznek a saját házukban. A nyugdíjuk még arra sem elég, hogy néhány napig élelemmel lássák el magukat és családjukat. A ségai kis viskó még nem jelent vagyont és a nyomorgó nyugdíjas ~~ma~~ nem „jómódot háztulajdonos”, aki nem szorul rá a nagylelkűen megszávozott nyugdíjpótléokra.

A nyugdíj-üggyel kapcsolatban egy küldöttség járt ma a szerkesztőségünkbe, amely arról panaszkodott, hogy még azt a nyomorúságos illetményt sem kapják meg a törvényben megszabott időben, hanem rendszertelenül, nagy késéssel, ami egész háztartásukat és életmódjukat megzavarja. Adminisztrációs felületességről lehet csupán szó s bizunk abban, hogy **Lutai Cornel dr.** polgármester, aki a rend és a pontosság fanatikus hívének mutatkozott, sürgősen segíteni fog ezen az apró, de sok szegényembert súlyosan érintő anomálián.

Incidens Litvinow és az elnök között a leszerelési konferencia első ülésén

Az újságírók tüntetőleg elhagyták a konferencia ülését — A határozatok Németországra vonatkozó részei elfogadhatatlanok — „A világ cselekedeteket vár a konferenciától”

Genéből jelentik: Loudon elnöke alatt ma nyílt meg Genében a leszerelési előkészítő konferencia. Az elnök megnyitójában leszögezte, hogy nem szabad illúziókat táplálni a leszereléssel kapcsolatban. A teljes leszerelés nagyon távoli elképzelés még a mai világpolitikai viszonyok között. Ezen a konferencián csak a leszerelés további eszközeit lehet megállapítani. Ezt végre kell hajtani, mert ellenkező esetben a konferencia nagyon könnyen elvesztheti a népek bizalmát. A konferencián 32 állam delegátusai vettek részt.

A következő felszólaló **Bernsdorf**, német delegátus, aki hivatkozott 1924. májusában tett kijelentésére. Nyilatkozatában

elfogadhatatlannak tartja a leszerelésnek Németországra vonatkozó határozatát,

amennyiben a delegátusok ragaszkodnak eddigi álláspontjukhoz, megegyezésre nincs kilátás. A leszerelés előkészítésében a konferenciának azonban föltétlenül megállapodásra kell jutni,

hogy 1931. november elsejére a Népszövetség összehívhatta végső döntésre a leszerelési értekezletet. Bernsdorf arra hivatkozta, hogy a világ népeinek elégedetlensége nagyrészt arra vezethető vissza, hogy az utóbbi öt év alatt sokat beszéltek a leszerelésről, azonban elhatározásra nem jutottak ebben a kérdésben.

A világ cselekedeteket vár a konferenciától.

Litvinow a szovjet külügyl népbiztosa emelkedik ezután szólásra. Litvinow beszéde alatt az elnök és a szónok között incidens támadt, amennyiben az elnök utasította Litvinowot, hogy szorosan maradjon a tárgynál. Az elnök kijelentette, hogy épen az incidens miatt nem tudja benyújtani Litvinow beszédének francia nyelvű fordítását. Az újságírók erre tüntetőleg elhagyták a termet. A konferencián még **Lord Cecil**, **Sato** és **Marsigli** delegátusok szólaltak fel. A konferencia mai ülése ezzel véget ért.

November tizenhetedikén tárgyalják

A borsai bünper vádlottait tizennyolc regáti ügyvéd fogja védeni — Zelea Codreanu a borsai bünpert és Cuza már a tárgyalás előtt mennek Szatmára — Eddig harminc külföldi újságíró jelentkezett a tárgyalásra — Berindéné szerint a diákok nem jönnek a tárgyalásra

A borsai bünper főtárgyalásának napja, november 17. rohamosan közeledik. A közönséget már nem a verdikt érdekli, hanem az, hogy hogyan uszsa meg ezeket a napokat.

Cuza és Zelea Codreanu, mint védők jelentkeztek a főtárgyalásra és talán már pár nap múlva vendégei lesznek Szatmárnak, mert a bünper iratait már a tárgyalás előtt akarják áttanulmányozni. Kivülök még 16 regáti ügyvéd jelentette be magát, mint védő. A borsai zsidó vádlottak védelmét nagyobb részben a máramarosi zsidó jogvédő iroda által kijelölt ügyvédek fogják ellátni.

A világszenzációvá fajult borsai bünpert már most is óriási érdeklődés előzi meg, amit a legjobban igazol az, hogy már

ezideig 30 külföldi újságíró jelentette be részvételét a főtárgyalásra.

Munkatársunknak alkalmá volt **Berindénével** a tárgyalás fővádlottjával beszélgetést folytatni, aki a leghatározottabban jelentette ki, hogy diákok a főtárgyalásra nem fognak érkezni, mert ezzel az ügynek csak árthatnának. Elmondta, hogy maga a vádirat, de a zsidó tanúk is igazolni fogják azt a főtárgyaláson, hogy a férje Berinde lelkes semminéven nevezendő

atrocitásban nem vett részt. Minden baj szülőökát abban látja, hogy

a munka és kenyér nélküli nép utolsó garasait is a koresmába vitte nálunkáért

és ezért került abba a feneketlen örvénybe, ahonnan nincs szabadulás. Az italmérők valamennyien zsidók, akik ezt a mérget a népnek kiszolgáltatták és így őket a legfertelmesebb földi pokolra kárhoztatták. *Ez a máramarosi antiszemizmusnak a kiinduló pontja.* Ez minden bajnak az erdő oka, amit egyszer és mindenkorra meg kell szüntetni. A férje ez ellen küzdött és az események olyan helyzetekbe kergették, amik provokálták a törvényes renddel való összeütközését.

— Remélem, — mondja Berindéné. — hogy a tárgyaláson mindez tisztázódni fog és a bíróság nem a törvény száraz betűi után fog ítélni, hanem a megállapított tények és igazságok alapján.

Berindénének ez az információja arra vall, hogy a monstre büntígyet inkább tompítani, mint felfújni akarják. Az eddigi körülmények azt látszanak igazolni, hogy Szatmár ezeket a nehéz napokat is minden zökkenés nélkül fogja túlélni.

Pánikot idézett elő a rövidzárlat a montecarloi játékkaszinóban

A sötétségben legázolták egymást a játékosok, akik azt hitték, hogy rablótámadás készül

Ezt az egész kis paradicsomot a kaszinó domonája. Mint valami hatalmas, fantasztikus sárkány, amelynek azonban — a mítoszi szabályoktól eltérően — nem a teste, hanem a feje nőtt meg hiesztően nagyra.

A világ kréme sütkérezik ezeken a gazdag, pálmáktól és tengertől övezett sétányokon. Minden szezonban itt található, programmszerűen, mintha csak ők maguk is a fürdő attrakcióhoz tartoznának. A divatos primadonnák, film- és varieté sztárok, amőrokok, milliósok, bankárok, kokottok, hercegnők, autógyárosok... ha már itt tartunk, megmondhatjuk: a legismertebb köztük **Citroen**, a francia autókirály. Hirét ezen a kis földön nem az autóival, hanem azzal a hatmillió frakkal alapozta meg, amelyet a kaszinóban nyert. „Robbantotta a bankot” süttögték áhitattal a vén ruletrókkák és ettől kezdve áhitattal pillantottak fel Citroen kerek pocakjára.

Arról senki se beszélt, hogy másnap... harmincmillió frankot veszített Deauvilleben...

Hogy gondnokság alá akarták helyezni...

Nem elég, hogy veszített, de minden croupiernek egy-egy vadonatúj kisautót ajándékozott, borralval helyett...

Petroleummal világítanak a kaszinóban

Talán kevesen tudják, hogy Montecarloban a kaszinó játékkermeiben néhány nap óta petróleummal világítanak. Erre azért van szükség, mert a legutóbbi napokban rövidzárlat idején pánik keletkezett. A közönség azt hitte, hogy rablótámadás történt, mindenki felkapta a tétjét — sokan a sötétben a másét is, sőt a bankárét is — és menekülni akartak. A rettenetes tumultusban egymást gázolták az emberek. Előkelő asszonyok sikoltoztak hisztérikusan és amikor pár perc múlva ismét kigyúlt a villany, örültekházának nézett ki a terem...

Rothschild báró, a szappangyáros is gyakori vendége a kaszinónak. **Mistin guette**, a Dolly testvérek (Dolly Jancsi legutóbb másfélmilliót nyert...), hogy mennyit veszített, arról hallgattak a lapok. Mi eláruljuk: négymillió frankot... **Spinelly**, az angol arisztokráciának színe-java.

Legérdekesebb figurája a kaszinónak a „fizionómus”.

A bejáratnál rendszerint kettő áll. Ők figyelik meg a vendégeket, vigváznak, hogy hamis jeggyel be ne jöhessen valaki, a kitiltottak s azok, akiket egyszer már a kaszinó költségén utazítottak

haza. Tudvalevő, hogy a letört játékosoknak, akik a kaszinóban veszítették el az utolsó garasukat is, ellátják utiköltséggel. Ezeknek aztán tilos a visszatérés. A fizionómus emlékezőtehetsége csodálatos. Egyetlen arcot sem felejt el és évtizedek múlva is vissza tud emlékezni egy-egy ábrázatra. Amellett kitűnő emberismerők. Csalhatatlanok.

Kalandok az „arcolvasókkal”

„Az egyik ilyen „arcolvasó” nem engedte be a terembe Klotz volt francia pénzügyminisztert, akit ez előtt harminc évvel — ekkor még „fiatal ember volt” Klotz — kiutasítottak a kaszinóból. Az eset kinos feltűnést keltett, de fél év múlva kiderült, hogy a fizionómusnak volt igaza, mert Klotzot óriási botrányok közepette tartóztatták le csalásai miatt...”

Újabb tömeggyilkost leplezett le a német rendőrség

A düsseldorfi rém utódja — Egy kegyetlenül meggyilkolt hat éves leányka esete vezette nyomra a rendőrséget

Frankfurtból jelentik: Tegnap reggel a frankfurti városi erdőben borzalmas leletre bukkantak. Egy hat éves kislány holttestét találták meg az egyik tisztáson. A kisgyermek ellen erkölcsien merényletet követtek el, majd pedig elvagták a nyakát. A rendőrség nagy apparátussal indította meg a nyomozást. Megállapították, hogy a meggyilkolt **Fröhlich Erika** hat éves gyermekkel azonos. A detektívek kiderítették azt is, hogy a szerencsétlen **Fröhlich Erikát** egy **Neuberger Vilmos** nevű munkanélküli csalta ki a városi erdőbe, ahol erőszakot követelt el rajta, majd zsebkésével leszúrta. **Neuberget** már a múlt évben is elítélték hat hónapi börtönre egy kislány ellen megkísérelt merénylet miatt. Az ítélet végrehajtását azonban felfüggesztették, **Neuberget** sikerült kézrekeríteni. Kihallgatása során bevallotta, hogy a kislányt vilámlason vitte ki a városi erdőbe. Egy félreeső tisztásra cipelte, ahol megérintette anélkül, hogy a merényletet végrehajthatta volna. Attól való féltében, hogy a kislány elárulja őt, előrántotta zsebkését és a főúter közvetlen közelében nyakába szurt.

Mikor a gyermeket előntötte a vér, az áldozatot magára hagyta. A rendőrség bizonyítottának látja a szándékos gyilkosságot. Ma reggelre

Saljapinnak is komoly afféje támadt egy fizionómussal. Saljapin ugyanis a montecarloi operában vendégszerepelt. Saljapin szeretett játszani, a szerencse azonban konokul cserbenhagyta, úgy, hogy tekintélyes honoráriumát mind a rulettasztalon hagyta. Roppanatul bosszankodott emiatt és megkérte az igazgatóságot, hogy többé ne engedjék be a terembe.

— Még ha én magam akarnám is... — tette hozzá.

Saljapint megmutatták az egyik fizionómusnak és a dolog ezzel elintéződött. A nagy énekes pár napig kerülte is a kaszinót, azonban egy hét múlva már megelégedkezett fogadalmáról, hogy nem játszik többé és be akart lépni a játékkerembe. A fizionómus azonban nem engedte átlépni a küszöböt.

— Micsoda? — mennydörgött olyan hangon Saljapin, hogy az asztaloknál abbahagyták a játékot — tudja maga, hogy ki vagyok?

Saljapin poloz

— Tudom — felelte angyali nyugalommal a fizionómus — és mégse engedhetem be önt a kaszinóba.

A művész dühbe gurult, mindenki őket figyelte már és Saljapint bántotta a jelenet.

— Félre az utból! — kiáltott az örre.

De a fizionómus nem távozott, Saljapin erre arcul ütötte.

Csunya verekezés támadt és az énekes dühében lemondta esti fellépését, amelyre pedig a belga királyi pár is hivatalos volt. Csak hosszas könyörgésre szánta rá magát az utolsó percben, hogy fellép...

Ilyen esetek gyakran fordulnak elő.

Sok gondot okoznak a kaszinónak a zsetonhamisítók is. Majd minden szezonban lefognak néhányat. Ezek a csalók annál vakmerőbbek, mert tudják, hogy a zsetonhamisítást nem bünteti a törvény, legfeljebb azt kockáztatja, hogy kiutasítják Montecarlo területéről...

A francia Rivierának ezen a gyönyörű pontján pezsgő társadalmi és művészeti élet folyik. Jelentékeny sportesemények, hangversenyek és tenisgeri ünnepélyek zajlanak le Montecarloban, a köztudottan luxus jachtok horgonyoznak és a pazar villákban reggelig szól a jazz... hisz majd minden itt nyaraló kiskirálynak saját külön zenekara van...

Azurpárt...

Paradicsom...

A sors kedvenceinek örökké napsugaras. vídám és boldog észke. (—)

szenzációs fordulat történt. A rendőrség megállapította, hogy **Neuberger** lelkiismeretét számos más súlyos bűncselekmény is terheli, úgy, hogy általában azt hiszik, hogy a düsseldorfi rém kézrekerítése után most egy újabb tömeggyilkos került a rendőrség kez-re.

Vérfürdőt rendezett egy féltékeny férj

Agyonlőtte feleségét, 4 gyermekét megöltötte és öngyilkos lett

Prágából jelentik: **Malinova** faluban ma szörnyű családi tragédia játszódott le. **Pittermann György** munkás, aki már régebben gyanakodott feleségére, ma este, mikor hazament, nem találta otthon. **Pittermann** féltékenységi roham fogta el és szinte örvönve megöltötte négy kis gyermekét. Ezután a vezetőtárs lakására rohant, ahol azt bizalmas együttlétben találta feleségével. **Pittermann** ekkor revolverével szívenlőtte feleségét, majd maga ellen fordította fegyverét és a hasába lőtt. **Pittermann** életveszélyes állapotban, örvönve, szállították a kórházba.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az orosz nyersolaj fellépett a benzinpiacon

Az oroszok óriási nyersolajeladásai Egyiptomban — Riadalom a bucaresti-i petroléumkartellben

A termelés csökkentésére irányuló törekvések, amelyekre az amerikai trösztök már egy év óta koncentrálnak erejüket, úgy Amerikában, mint Európában, teljesen eredménytelenek maradtak. A múlt év óta 20 százalékkal csökkent a benzintermelés, amennyiben most a napi produkció 2.360.000 hordó körül van, szemben az előző évi 3 millió hordóval. Az erőteljes redukció dacára, a készletek nem csökkennek és egyre hatalmasabb mennyiségű nyers- és készáru nyomja az amerikai piacot. Az amerikai export-kartell az elmúlt napokban a körülmény hatása alatt leszállította a fob benzint 9 és fél centről 8 centre. Az exportárak egynegyed-egyfél centtel vannak az amerikai belvárosi paritás alatt. A bucaresti-i piacon villámcsapásként hatott a hír, hogy az oroszok óriási dumping-eladásokat kezdtek

Egyiptomban. Olyan áron kínálták a petroléumot, hogy az még a szállítási költségeket is alig fedezte. Természetesen szörnyű áresés következett be és a benzintrösztök szervezetei tehetetlenül állnak az orosz eladásokkal szemben. Egyidejűleg egyre nagyobb károkat okoznak a benzintrösztöknek azok a konszernek, amelyek — látva, hogy egyes országokban a lokális benzin-kartell felverik a benzint és így alkalom nyílik importra — biztosítják az ilyen piacok kartellen kívüli árát kereső vevők szükségletét. Svájcban a kartellen kívüli kutak óriási forgalmat bonyolítanak le, miután a közönség szimpatizál velük és még akkor sem vesznek kartell-kutánál benzint, ha azok is 38-ért kínálják. A svájci trösztvállalatok — a Standard, a B. P. és a Social — forgatma ezzel szemben hallatlanul visszament.

A zsilvölgyi bányatársaság és munkásainak pere

Holnap lesz az ítélet Petroseniben — Vita a kollektív szerződés körül

Bucurestiből jelentik: A zsilvölgyi bányatársaság és sokezer munkás között egy közel két éve folyó perben hoz holnap ítéletet a petrosényi járásbíró. A kollektív szerződésben megállapított béreket ugyanis az igazgatóság nem akarja elismerni és annál 6 százalékkal kisebb összegeket fizet munkásainak. A per összege közel 20 millió lejt tesz ki és azért a konfliktus kimenetele elé az egész ország válna nagy érdeklődéssel tekintenek. Az ügyben legelőször a dévai törvényszék mint döntőbíró ítélt meg, mégpedig a munkások javára. A bányagazgatóság nem respektálta a dévai döntőbíró határozatát és továbbra is a régi fizetést folyósította a munkások számára. A békés megegyezések meghiúsultak, mire a munkások nevében dr. Hirsch Elemér kolozsvári ügyvéd pert indított a társaság ellen a petrosényi járásbírósnál. A holnap ítélethezatalt nagy érdeklődés előzi meg.

Egy argentinai exportőr finanszírozza az orosz gabona-dumpingot

Holland újságok jelentik, hogy az egyik legnagyobb argentinai exportőr-cég, amelynek főtelepe működik Buenos Aires-ben, megállapodást létesített az orosz szovjet exportszervezetével a kivitel finanszírozása ügyében. A vállalat a hajópapírok felmutatása ellenében az orosz kikötőkből elinduló gabonát, a piaci ár 30 százaléka erejéig, 30—35 napra megelőlegezi. E cég november és december hónapokban a rotterdami tőzsdén állítólag 3,5 millió mázsa orosz gabona értékesítésére vállalt kötelezettséget, a mindenkori piaci ár 80 százalékáért. Az oroszok 10 százalék évi kamatot fizetnek az előlegezésért, továbbá 2,5 százalékot a garancia pláne egy százalékot az értékesítés jutaléka címén.

Ez a hír nagy feltűnést keltett annyival is inkább, mivel az orosz buza tudvalevőleg az argentinainak is nagy versenytársa. Hogy melyikkel dolgozik a szovjet, arra vonatkozólag csak találgatások vannak. Tény, hogy az argentin exportban a Bunge-, a Dreyfus-cégek és a Compagnie Continentale viszik a főszerepet.

Két milliárdos kölcsönről tárgyalnak Bucarestben. Bucarestből jelentik: Jól informált helyről úgy értesülünk, hogy a Banque des Acceptations egyik, Bucarestben tartózkodó igazgatója komoly tárgyalásokat folytat egy 300 millió francia frankos agrárhitel ügyében. A kölcsön összege több, mint két milliárd lejt jelent és a bank igen kedvező feltételek mellett bocsátaná rendelkezésre. A tárgyalások már igen előrehaladott stádiumban vannak.

A braillai tőzsde áral. A braillai gabona-tőzsdén tegnap a következő árakon eszközöltek kitéseket: Buza I. 340, II. 320, III. 240, rozs 180, árpa 160—165, zab 170, tengeri 200, 190, 160 lej mázsánként.

Ismét értekezlet tartanak a pénzügyi inspektorok. Tegnap délelőtt a pénzügyminiszter elnöke alatt az összes pénzügyi vezérfelügyelők értekezletet tartottak. Az értekezleten azokat a módosításokat beszélték meg, melyeknek segítségével az adóbehajtást forszírozni lehet.

A bucaresti-i iparkamara az orosz hócipő-dumping ellen. Bucaresti-i tudósítónk jelenti: A bucaresti-i kereskedelmi és iparkamara közölte az illetékes minisztériumokkal, hogy október 28-án Halmint keresztül 4 vagon orosz hócipő érkezett az országba. A kamara felteszi a kérdést, hogy miért nem fogantositottak intézkedéseket az orosz áru importjának megakadályozására. A kamara panasztát a miniszterelnökkel is tudatják.

Rádió műsor

— Romániai idő. —

PÉNTEK, november 7.

Bucuresti. 13. Gramofon. 13.50—14.30. Gramofon. 17. Fania Luca zenekara: Román zene. 20. Gramofon. 21. Verdi: Traviata című négyfelvonásos operája, gépzene — Budapest. 10.15. A m. kir. 2. József nádor honvédegyalozred zenekarának hangversenye. — 1.05. Schrammel-kvartett. 5. Baloghné Hajós Terézia állatmenői. 6. Tót-magyar nyelvoktatás. (Ernyei József dr.) 8.30. A m. kir. Operaház előadásának közvetítése. „Bánk bán”. Dalmi 3 felvonásban. Majd: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye a Metropolszállóból. — Belgrád. 11.30. Gramofon. 13.45. Déli zene. 18.30. Táncczene. 21. Gramofon. 21.30. Slatin énekesnő dalestje. 22. Hasanagencia, egyfelvonásos dráma. 23. Nemzeti dalok gitárkísérettel. 23.45. Rádiózenekar. Prága. 12.15. Gramofon. 20.20—22.15. Gogoly: A revizor c. ötfelvonásos vígjátéka. — Wien. 13. Szórakoztató gramofon. 14.10. A Strauss János-zenekar gramofonon. 16.20. Silving-zenekar. 18.30. Chopin élete és zeneje. 20.35. Tarka-est. 22. Cassado Gáspár csellóművész játéka.

SZOMBAT, november 8.

Bucuresti. 13. Gramofon. 13.50—14.30. Gramofon. 17. Motzoi zenekar: Könnyű- és román zene. 18.30. Motzoi-zenekar. 20. Gramofon. 21. Rádiózenekar. Román zene. 21.45. Zamora Helén énekesnő dalestje. — 22.15. Rádiózenekar. Román zene. — Budapest. 10.15. A Fejes-szalonzenekar hangversenye. 1.05. A m. kir. 1. Mária Terézia honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 6.30. Másiélóra könnyű zene. 8. Pécs szab. kir. város belvárosi plébániájának 150 jubileuma alkalmából egyházzenei hangverseny. Helyszíni közvetítés. 9.25. „Séta Európán át”. Összeállította Kardos István és k. Halász Gyula. Rendező: Cranódy György. Utána: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye a Royal-szállóból. 12. Gramofonhangverseny. Belgrád. 11.30. Gramofon. 13.45. Déli zene. 18.30. Divatos dalok és táncczene gramofonon. 21. Közvetítés a nemzeti színházról, utána balalajkazené. — Prága. 12.15. Gramofon. 13.30. Pozsony. 20.20. Spanyol dalok. 21. A cseh fúharmonikusok hangversenyének első fele a Smetana-teremből. Horovitz hegedűművész közreműködésével. Malkó Miklós vezénylete alatt. 22. Brunn. — Wien. 13. Mayer-Aichhorn-zenekar. 16.20. Gramofon. 18.15. Mozart: G-dur szonátája. 20.35. Feller Albert operanékes dalestje. 21.15. Lecocq: Giroflé-Girofla című háromfelvonásos vígjátéka. Majd a Pauscher-zenekar játéka.

HIRESEM AZ „ARADI KÖZLÖNY”-BEN!

OSZTRÁK OSZDÁLYSORJÁTEK.
64.000 sorsjegy, 42.000 nyeremény
FÜNYEREMÉNY:

20,000.000 Lei
(Húsz millió Lei).

PRÉMIA ÉS NYEREMÉNYEK:

12,000.000
7,500.000
2,500.000
2,500.000
2,000.000

Összesen 42.000 nyeremény.

330 Mllo Lei összértékben.
Azonnali készpénzre való nyereményfizetés
Állami garantiával, Nincsen levonás.

A sorsjegyek fele nyer.
Sorsjegyárak:
1/1 1200 Lei, 1/2 600 Lei, 1/4 300 Lei.
Fizetés a sorsjegy vétele után.

A. GAEDICKE & Co.
Wien, 4, Franz-Josefs-Kai 47.
Megrendelésnél elegendő egy levelező lap.

Húsvét november 18-20-án.

Az

„UJSÁG”

a legnagyobb és legelterjedtebb budapesti napilap

vasárnapi számának ára

a 32 oldalas, képes

„UJSÁG VASÁRNAPJA”

melléklettel együtt

csak 14 lej

A KERESKEDŐ VEREJTÉKES ARCCAL olvassa este a pénztárlapot. De nem a melegtől, hanem a gondolatok verejtékes arcát: miből fog fizetési kötelezettségének eleget tenni? Ha felkeresi kiadóhivatatainkat, nagyon értékes tanácsot adunk Önnek: hogyan emelheti forgalmát. Már egy hét múlva megkapja az első kellemes meglepetést: emelkedik a napi bevétel!

A szerkesztésért időiglenesen
SALGÓ HENRIK
felel.

Mélyen leszállított árak!

A legújabb női és leányka télikabátokban,
továbbá minden minőségű szőrmebundákban

Mélyen leszállított árak!

Kérem
a címre figyeljen!**IULIU PLESZ GYULA** cégnél Arad,
a színház hátsó bejáratával szemben. A CONSUM R. T. könyveivel készpénz áron lehet vásárolni.Kérem
a címre figyeljen!

Jelszó: Le a magas árakkal!

Ne vásároljon addig, amíg „**Posztóáruházamban**” az árakról, ugyszintén

a szövetek minőségéről vételekényszer nélkül meg nem győződött.

Csak 2 példa árjegyzékemből:Egy I-a minőségű férfiöltönyszövet minden hozzátartozóval együtt . . . **890 Lei** | Egy I-a minőségű férfitélikabátszövet minden hozzátartozóval együtt . . . **1200 Lei**

L. SCHUTZ Arad,

a Városi kávéházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5 Lei, vastagabb betűvel 8. illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40. vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak választékosan megfogalmazott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL ▲ ▲

ALKALMAZÁS.

JOLFOZÓ szakácsnő vidékre is elmegy. Címeket az Aradi Közlöny kiadójába küld. 4443

NÉMET nevelőnőt keresek 6 éves kisfiú mellé. Román nyelvet tudók előnyben. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 4442

VARRÓNÓ, kinek önálló szalonja volt, házakhoz ajánlkozik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 4451

MUNKÁSNÖK felvétetnek Barthmes Victor cukorkagyárában, v. Flórián-u. 40. 4450

KÖTŐTÁRU szakmában gyakorlott kiszolgáló kisasszony és egy kifutóúri állást nyerhet Lusztig és Berger-cégnél. 42

MINDENES főzőnő azonnal felvétetik. Kozsnyay gyógyszerár, v. Szabadság-tér. 4449

LAKÁS.

BELVÁROS, központjában emeleti nagyobb úri lakás kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 4372

KIADO a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

LAKÁST keresek ellátással azonnaira. Ajánlatokat „Jegyzőjelölt” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kérek.

EGYSZOBÁS konyhás lakás főúton kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

ELEGANS földszinti különbejáratú bulirozott szoba, fürdőszobával kiadó, v. Zrínyi-u. 12. 4448

KÖZPONTBAN keresek üres szobát, fürdőszobával, v. fürdőszobahasználattal. Címeket „Splendid” tűzőszalon, főter kérék. 4444

KÉT szoba, konyhás I-ső emeleti lakás a Szabadság-tér-sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Legolcsóbb tűzifabevásárlási hely

AUFRIEHT-fatólep, Gyermekórával szemben. Autóbusz megálló.

VÉTELESEMLADÁS.

MARKÁS FESTMÉNYEK, antik szekrények, vitrinek, művészi álló villanylámpák, városi bundák, női bundák, gyönyörű ebédasztalterítők, hintaszék takarók, ezüsttárgyak, Biedermayer szalon, kottatartók, japán vázák, ebédlő, hálóberendezések, antik órák, falitálcák, függönyök, hegedűk, zongorák, perzsa szőnyegok, antik asztalok, horgolt és filémunkák, gobelének, márvány és faragott oszlopok, lámpások, szobrok, íróasztalok, ágyterítők stb. stb. eladók. SALGÓNE, bizományi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota, 1000

Folyó hó 8-ig, szombat estig bezárólag használja ki a
20% engedményt
összes cikkeinkből.
„EL-BE” Harisnyaház
volt Zrínyi-ucca, Városi Színház bejáratával szembenKERESEK két vagy három szobás, mel-
lékhelyiségekből és fürdőszobából álló
lakást azonnaira, lehetőleg a v. Ferdinánd-
ucca közelében. Címeket „Jó lakó”
jellegre az Aradi Közlöny kiadójába. 4447**Orosz tűzifa**
száraz parkettahulladék,
fűrészporsó még rövid ideig kapható
Aradi Faipari R. T.
Curtiel-uti fűrésztelepen
TELEFON 187.

ÜZLETEK.

EGY KÖZPONTI fekvésű, emeletes szá-
raz raktárhelyiség december 1-re kiadó.
Értekezni: özv. Wernernénél, v. Maros-
ucca 1. szám. 4445**Sindicatul hidraulic „Crisul-negrul”
din Salonta.**

Nr. 444-1980.

Pályázati hirdetmény.

A Sindicatul hidraulic „Crisul-negrul”
din Salonta, jud. Bihor elnöksége ezennel pályázatot hirdet
egy napidíjas mérnöki állásra.Pályázhatnak oly okleveles mér-
nökök, akik a vízügyi szolgálat
minden ágában teljes jártassággal
bírnak és legalább 2 évi gyakor-
latuk van.Pályázati feltételek fenti Ármen-
tesítő társulat hivatalos helyiségé-
ben a hivatalos órák alatt megtud-
hatók.Pályázati határidő: 1930. évi no-
vember 25.Az állás folyó évi december hó
1-én elfoglalandó.

Salonta, la 22. Octombrie 1930.

ss. Dr. Greavu,
alelnök.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszállója vezetése alatt megnyit

Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.

TELEFON: J. 320-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!

A vidéki társaságok találkozó helye!